

მოამბე

შაბათი, მაისის 28.

1921 წ.

წელიწადი
პირველი

შინაგან საქმეთა სახალხო კომისარიატისა.

№ 7

ეოველ ქვეყნის ორგანო.

№ 7

რედაქციის მისამართი:

შინ. საქ. სახ. კომისარიატის ბინა: ევანგელის ქ. № 1.
(უფო—კადეტთა კორპუსის შენობა) ტელეფონი № 6-90.

სარედაქციო საქმეებზედ მოლაპარაკება შეიძლება ეოველ დღე—საღამოს 5-დან 7 საათამდე.

რედაქციის აგან

„მოამბე“-ში გახ'ნილია კითხვა-პასუხის განყოფილება რედაქციისა და საკითხების შესახებ, რომლებიც აინტერესებს რევოლუციონერებს და სხვა ორგანიზაციებს. მიღებულ შეკითხვებზე რედაქცია დაუყოვნებლივ გასცემს პასუხს.

ოფიციალური განყოფილება

დეკრეტი № 36

საქ. ს. ს. რ. რევ. კომიტეტისა.

საქართველოს საბჭოთა სოციალისტური რესპუბლიკის ღებრისა და დროშის დაწესების შესახებ.

ვინაიდან 1921 წლის თებერვლის 25-დან საქართველოში დამყარდა საბჭოთა ხელისუფლება ე. ი. მშრომელთა დიქტატურა, საქართველოს ს.ბ.კ. სო.კ. რესპუბლიკის რევოლუციონერი კომიტეტი სამუდამოდ დაუქმებულად აცხადებს ბურჟუაზიული წესწყობილების ყველა ემბლემატს, რომელიც იყო სამფეროვანი დროშა და ძველი ღებრი და აღგენს:

1. საქართველოს საბჭოთა სოციალისტური რესპუბლიკის დროშა იქნის შემდგენილი: ქსოვილი წითელი (აღ-ს) ფერისა, მარცხენა კუთხეში, ზევიო, აღამის მაღლი სიგანის ერთ მეოთხედ კადრატულ სიგრძეზე შედგები წარწერით: „ს. ს. ს. რ.“

2. საქართველოს საბჭოთა რესპუბლიკის ღებრი იქნეს შემდგენილი: მრგვალი წითელი არე, ზე-

ვით ხეთ-სტიგოსანი ვარსკვლავი, თითოთა დაბრწყინვალიგზო სიგრძეზე, ქიშოთ თოვლიანი მთაგრიბილი ცისფერი და სოსანი ფერისა; მარჯვნივ ოქროს ფერი პურის თაფთავი, მარცხნივ ოქროს ვაზი მარჯვნივით. ვაზისა და თაფთავის ბოლოები ერთმანეთშია გადახლართული ოვლიანი მთაგრიბილის ძირას დისკოს ქვემო ნაწილში. ოქროს ნაშალასა და ყროს დამოსახელობას ოქროს დიდი ნაწილი დისკოს შუაგული და ზივით მოვლიარი ვარკოავს ებჯენია, ქვიით თოვლიანი მთაგრიბილის, ხოლო გვერდებზე ოქროს ფერის ვაზისა და თაფთავებს. დისკოს გარშემო წარწერაა სანს ენაზე: ქართულად, რუსულად და თრანკულად: „პროლეტარებო ყიგოა ქვიყნისა. შერთდით!“ ღებრს გარშემო შემოვლილი აქვს ქართული სტილის (მოსახელობის) ორნამენტის რშა.

3. დეკრეტი ესე ძალაში შედის დღიდან მისი გამოქვეყნებისა.

საქ. ს. ს. რ. რევ. კომიტეტის
თავჯირომარი ფ. მ. ხარაძე.

საქ. ს. ს. რ. რევ. კომ. მდიანი შ. გაბრიჩიძე.
1921 წ., მაისის 20. ქ. აფილისი—სასახლე

დებრეტი № 37

საქ. ს. ს. რ. რევ. კომიტეტისა.

საერთო სახელმწიფოებრივი მნიშვნელობის სამკურნალო ადგილების შესახებ

1. სამკურნალო ადგილებად ანუ კურორტებად ითვლება: ა) ადგილობრივი სამკურნალო წყლების წყაროები (მადნეულით და ქიმიურათ უმნიშვნელოსი) ან ტალახებით, ბ) მარლიანი ტბები და საზღვაო საბანაო ადგილები, გ) კლიმატიური და მთის სადგურები და დ) კუმისით სამკურნალო ადგილები.

2. სამკურნალო ადგილები და კურორტები მთელს საქართველოს ს. ს. რესპუბლიკის ტერიტორიაზე, სადაც უნდა იქნენ და ვისაც უნდა ეკუთვნოდნენ, მთელი თავისი შენობებით, მოწყობილობით და მოძრავი ქონებით, რაც კი კურორტის საჭიროებას ემსახურებოდა წინათ და კურორტისათვის მიკუთვნილ ადგილებზე არის, შეადგინენ რესპუბლიკის საკუთრებას და სამკურნალო მიზნებისათვის იქნებიან გამოყენებული.

შენიშვნა I: სამკურნალო ადგილებსა და კურორტებში შენობები, ნაგებობანი და მოძრავი ქონება ან ჩამოერთმევა მესაკუთრეთ ნაციონალიზაციის წესით, ან გამოისყიდება ან და იჯარით აიღება.

შენიშვნა II: მცირე მესაკუთრეთა სახლებზე, უკეთუ ისინი იქ მუდმივად სცხოვრობენ, დეკრეტის მეორე მუხლი არა ვრცელდება.

3. სამკურნალო ადგილები ანუ კურორტები შეიძლება აღიარებულ იქნენ საერთო სახელმწიფოებრივი ან ადგილობრივი მნიშვნელობის მქონე ადგილებათ.

4. საერთო სახელმწიფოებრივი მნიშვნელობა შეიძლება მიეკუთვნოს მხოლოდ იმ სამკურნალო ადგილებს ანუ კურორტებს, უკეთუ: 1) ჯანმრთელობის სახალხო კომისარიატის დასკვნით, დიდი მნიშვნელობა აქვთ მადნეული წყლებისა, მადნეული ტალახებისა და სხვ. შემადგენლობისა ან სამკურნალო თვისების მიხედვით და აგრეთვე ავადმყოფთათვის საჭირო მოწყობილობის მხრავ და 2) სახალხო მეურნეობის უმაღლესი საბჭოს სამთო განყოფილების დასკვნით, თუ მათ აქვთ მუდმივად წყლისა ან მადნეული ტალახების საკმაო რაოდენობა.

5. სამკურნალო ადგილები ანუ კურორტები ცხადდება საერთო სახელმწიფოებრივი მნიშვნელობის ადგილებად ჯანმრთელობის სახალხო კომისარიატის დადგენილებით.

6. იმ სამკურნალო ადგილებზე, რომელთაც მიეკუთვნებათ საერთო სახელმწიფოებრივი მნიშვნელობა, სამკურნალო წყლებისა და ტალახების გაფუჭების ანუ გამოფიტვისაგან უზრუნველყოფისათვის დაწესებულ იქნება სამთო დაცვის ოლქი, სამთო დაცვა შეიძლება დაწესდეს აგრეთვე იმ წყაროებისათვისაც, რომელნიც სამკურნალო ადგილების საჭიროებას წარმოადგენენ.

7. საერთო სახელმწიფოებრივი მნიშვნელობის მქონე სამკურნალო ადგილების სანიტარული მხრით უზრუნველსაყოფად წესდება სანიტარული დაცვის ოლქი, რომლის საზღვრებში შედის აგრეთვე სამკურნალო ადგილის მთელი სივრცე. ამავე სანიტარულ დაცვის ოლქში უნდა იქნეს მოთავსებული ყველა ის წყაროები, საიდანაც სასმელ წყალსღებულობს ასეთი სამკურნალო ადგილი.

8. სამთო და სანიტარული დაცვის ოლქების საზღვრები წესდება და ეცვლება ჯანმრთელობის სახალხო კომისარიატის დადგენილებით და სამთო სანიტარული დაცვის დებულებით.

9. ჯანმრთელობის სახალხო კომისარიატს უფლება აქვს გამოსცეს სავალდებულო დედგენილებანი იმ ზომების შესახებ, რომელთა მიხედვითაც უნდა სწარმოებდეს ოლქის საზღვრებში მადნეული წყლების დაცვა და წესიერი მოვლა და მათთან დაკავშირებული სამკურნალო დაწესებულებათა სანიტარიის მხრით მოწესრიგება.

10. ყველა მამულები, პარკები, ველისა და წყლის მიდამოები, რომლებითაც წინათ სამკურნალო ადგილები ანუ კურორტები სარგებლობდნენ სამკურნალო მოთხოვნილებათა საჭიროებისათვის, მათი შენობებით, მოწყობილობით და ინვენტარით უნდა ჩამოერთვას მიწად-მოქმედების სახალხო კომისარიატს და მის ადგილობრივ ორგანოებს და გადაეცეს ჯანმრთელობის სახალხო კომისარიატისა და მის დაწესებულებათ უშუალო გამგებლობაში.

11. სამთო და სანიტარული დაცვის ოლქის ფარგლებში გაშენებული ტყე გამოცხადდება დამცველ ტყედ. ასეთ ტყეებში მეურნეობას აწარმოებს მიწად მოქმედების სახალხო კომისარიატი იმ გეგმით, რომელსაც დაწესებს სატყეო უწყება ჯანმრთელობის სახალხო კომისარიატის წარმომადგენლებთან შეთანხმებით.

12. თუ სამკურნალო ადგილებისა ანუ კურორტების სამკურნალო მიზნებისა და საჭიროებისათვის აუცილებელია ისეთი მიწებისა და მამულების მიზომვა, რომლითაც წინათ კურორტი არ სარგებლობდა, ასეთი მიზომვა უნდა იქნეს მიწით სარგებლობისათვის არსებული დებულების წესის მიხედვით.

13. სამკურნალო ადგილების ანუ კურორტების უმაღლესი გამგებლობა ევალება ჯანმრთელობის სახალხო კომისარიატს.

14. საერთო სახელმწიფოებრივი მნიშვნელობის სამკურნალო ადგილის ანუ კურორტის ადგილობრივი სამმართველო დამოუკიდებელია სამაზრო, საგუბერნიო და საოლქო ხელისუფალთაგან და ემორჩილება უშუალოდ ჯანმრთელობის სახალხო კომისარიატს.

15. სურსათით, სადგომით და სათბობით უზრუნველყოფის საქმეში ჯანმრთელობის სახალხო კომისარიატის დაწესებულებანი თანასწორი არიან საავადმყოფოებისა.

16. ის სამკურნალო ადგილები ანუ კურორტები, რომელნიც საერთო სახელმწიფოებრივი მნიშვნელობის გარეშე იქნებიან, მაგრამ მნიშვნელოვანი სამკურნალო თვისება არიან, ჯანმრთელობის

მის სახალხო კომისარიატს შეუძლიან გამოაცხადოს საზოგადოებრივ მნიშვნელობის კურორტებად და დაარსოს მათთვისაც სამთა და სანიტარულ დაცვის ოლქები, დაინტერესებულ კომისარიატებთან შეთანხმებით.

17 ადგილობრივი მნიშვნელობის სამკურნალო ადგილები ანუ კურორტები ემორჩილებიან ჯანმრთელობის სახალხო კომისარიატს საეროო ზედამხედველობას, რომელიც ვადასცემს მათ საიქიმო სასანიტარო სამმართველოს ადგილობრივ სათანადო ორგანოების გამგებლობაში.

საქ. ს. ს. რ. რევ. კომიტეტის თავმჯდომარე ფ. მახარაძე

ჯანმრთელობის სახალხო კომისარი კუჭაიძე.

საქ. ს. ს. რ. რევ. კომიტეტის მდივანი შ. გაბრიჩიძე.

1921 წ., მაისის 20.

ქ. ტფილისი. — სასახლე.

დებრეტი № 38

საქართველოს ს. ს. რ. რევოლუციონური კომიტეტისა მშრომელთა შორის ბინების ხიზნორით განაწილების შესახებ

მშრომელთა საცხოვრებელი პირობების გაუმჯობესებისა და მათ შორის ბინების სისწორით განაწილების მიზნით, საქართველოს რევოლუციონური კომიტეტი ადგენს:

1. ყოველგვარი ზომები ბინების აღრიცხვა განაწილების შესახებ უნდა შემუშავებულ და გატარებულ იქნეს ცხოვრებაში კომუნალური განყოფილებების მიერ, ადგილობრივი რევკომების ხელმძღვანელობით, შინაგან საქმეთა კომისარიატის მიერ დამტკიცებული დებულების თანახმად.

შენიშვნა: ა) ამ დეკრეტით გათვალისწინებული ბინების მოქალაქეთა შორის სისწორით განაწილება შეესაბამება საშუალებით ვრცელდება მხოლოდ მთავარ ქალაქებზე: ტფილისსა, ქუთაისსა ბათუმსა და ფოთზე.

შენიშვნა: ბ) სხვა სამაზრო ქალაქებში ეს დეკრეტი შეიძლება განხორციელდეს შინაგან საქმეთა კომისარიატის დასტურით, განსაკუთრებულ შემთხვევაში, თუ ამის შესახებ ადგილობრივი სათანადო შუამდგომლობას აღძრავს.

შენიშვნა: გ) პროფესიონალურ კავშირთა საბჭოსთან არსებულ მუშების პირობების გაუმჯობესების კომისია შედის მთლად ცენტრალურ საბინაო განყოფილების შემადგენლობაში და ემორჩილება უკანასკნელს.

2. მოქალაქეთა გადასახლება ერთ ბინიდან მეორეში შეიძლება მოხდეს უკიდურეს საჭიროების გამო საბინაო განყოფილების დასაბუთებული დადგენილებითა და ადგილობრივი კომუნალური განყოფილების დასტურით.

შენიშვნა: გადასახლებებს დროს მოქალაქეს უნდა მიეცეს სხვა შესაფერი ბინა, ბარგის გადასახლება საშუალება და გადასახლებისათვის გადა

3. მცხოვრებლების მასიური გადასახლებების, თუ ამას სახელმწიფოებრივი ინტერესები მოახლოვს ხდება შინაგან საქმეთა კომისარის შუამდგომლობით და საქართველოს რევკომის დასტურით; ამ შემთხვევაში ადგილობრივი კომუნალური განყოფილება დასაბუთებულ შუამდგომლობას უდგენს შინაგან საქმეთა კომისარიატს.

4. მშრომელთა შორის ბინების სისწორით განაწილებისათვის საბინაო განყოფილება ზომებს ღებულობს, რათა სამართლიანად და მტკიცედ იქნეს გატარებული კერძო ბინებისა და დაწესებულებათა შევსება და აგრეთვე იმ ბინების განთავისუფლება, რომელიც უჭირავთ არა საცხოვრებელ მიზნით.

5. საბინაო განყოფილება აწესებს ერთი ადამიანისათვის საჭირო ბინის ზომას; ზომა იქნეს დამტკიცებული ადგილობრივი რევკომის მიერ საიქიმო სასანიტარო ინსპექციისთან შეთანხმებით.

შენიშვნა: ა) ბინების შევსების დროს ყურადღება უნდა მიექცეს, თუ რამდენად შესაძლებელია ერთ ბინაში ანუ ოთახში თანამდგმურთა მოთავსება.

შენიშვნა: ბ) ბინების შევსების დროს ანგარიშში არ უნდა იქნეს მიღებული ბნელი ოთახები დერეფნები, გასაფლელი ოთახები და სხვა საცხოვრებლად უვარგისი სადგომი.

6. ბინების შევსების დროს მოქალაქეთ უფლება უნდა მიეცეთ, ორი კვირის განმავლობაში თანამდგმურის გამოძებნისა, წინააღმდეგ შემთხვევაში საბინაო განყოფილებას ნება აქვს შეავსოს ბინა იძულებით.

7. დამატებითი ბინა ან ცალკე ოთახი მიეცემა თანახმად ექიმის დასკვნისა ისეთ ავადმყოფებს, რომელნიც საჭიროებენ განცალკევებულ ყოფნას, მაგ.: ტუბერკულოზს, ათაშანგიანებს, სულთ ავადმყოფებს და სხვა.

8. დამატებითი ბინა შეიძლება მიეცეს აგრეთვე მშრომელთა ჯგუფს ან ცალკე პირებს თუ მათი პროფესიონალური მოღვაწეობა ამას მოითხოვს.

9. თუ სადგომში იმყოფება ავადმყოფი, მისი შევსება შეიძლება მხოლოდ ავადმყოფის, მორჩენის შემდეგ.

10. მოქალაქე, რომელიც თავის სადგომს ინახავს უსუფთაოდ, არ იცავს სანიტარულ მოთხოვნილებას, არღვევს შინაგან წესრიგს, დაისჯება დატუსაღებით ერთი თვის ვადამდე.

11. ზემოხსენებულ ზომების ცხოვრებაში გატარება ევალება საბინაო განყოფილებას.

12. დეკრეტი ესე ძალაში შედის დღიდან მისი გამოქვეყნებისა.

საქართველოს ს. ს. რ. რევოლუციონური კომიტეტის თავმჯდომარე ფ. მახარაძე.

შინაგან საქმეთა სახალხო კომისარი კვიციანი.

რევკომის მდივანი შ. გაბრიჩიძე.
1921 წ. მაისი 23.

ტფილისი — სასახლე.

დადგენილება № 18

საქ. ს. ს. რ. რესპუბლიკის რევოლიუციონური კომიტეტისა.

მხსოვრებთათვის სამკურნალო წაშლავის ქუფასოფ მი-
რემის შესახებ.

რადგან საქართველოში აფთიაქების ნაციონა-
ლიზაცია გამოცხადდა, რევოლიუციონური კომი-
ტეტი აღგენს:

დაწყებული ამა 1921 წ. მაისის 14-დან რეს-
პუბლიკის მცხოვრებთ აფთიაქებიდან სამკურნალო
წამლები მიეცეთ უფასოთ შემდეგი წესით:

1. სოფლებში-ყველა მოქალაქეთ საბჭოთა
ექიმების რეცეპტებით.

2. ქალაქებში-ყველა მოქალაქეთ, რომელნიც
საქეიმო დახმარებას იღებენ ამბულატორიებსა და
საავადმყოფოებში.

3. პროფესიონალური კავშირების ყველა წევ-
რებს და მათ ოჯახებს, ქალაქის უღარბებს მცხოვ-
რებთ და იმ ბირებებს, რომელნიც სოციალური
უზრუნველყოფის სახალხო კომისარიატის მზრუნ-
ველობის ქვეშ იმყოფებიან.

საქართველოს ს. ს. რ. რევოლიუციონური
კომიტეტის თავმჯდომარე ფ. მახარაძე.
ჯანმრთელობის სახალხო კომისარი კუჭაიძე.

რევკომის მდივანი შ. გაბრიჩიძე.

1921 წ. მაისის 14. ტფილისი-სასახლე.

დადგენილება № 21

საქართველოს ს. ს. რ. რევოლიუციონური
კომიტეტისა ამნისტიის შესახებ.

საქართველოს დამოუკიდებლობის აღიარების
სამი წლის თავზე, ვინაიდან საქართველოს ხალხი
მხროლედ ეხლა განთავისუფლდა ევროპის კაპიტა-
ლისტების დამქაშებისა და საერთაშორისო და
რუსეთის კონრ-რევოლიუციის ხელის შემწყობთა-
გან, მშრომელი ხალხისათვის ამ სასიხარულო და
მუშათა და გლეხთა საქართველოს ნამდვილად
განთავისუფლების დღეს, რევოლიუციონური კომი-
ტეტი შესაძლოდ სცნობს შემსუბუქებულ იქნეს
სასამართლოსა და ადმინისტრაციული ორგანოების
მიერ დასჯილთა მდგომარეობა, როგორც გამოძი-
ებაში მიცემულთა, აგრეთვე დაპატიმრებულებისა,
თუ დაპატიმრება არ არის გამოწვეული აუცილე-
ბელი საქაროებით.

ამიტომ საქართველოს ს. ს. რ. რევოლიუ-
ციონური კომიტეტი აღგენს:

1. გამოცხადებულ იქნეს ფართო ამნისტია
ყველა იმ პირთა შესახებ, რომელთაც დანაშაული
აქვთ ჩადენილი 1921 წ. მაისის 26-დღე, შემდეგი
წესით:

ა) სრულიად განთავისუფლება ყოველ გვარი
სასჯელისაგან, რომელიც არ იწვევს დაპატიმრებას

სასამართლოსი და ადმინისტრაციული ორგანოების
დადგენილებით.

ბ) ვადის შესრულებამდე განთავისუფლება
საპატიმროებიდან და მათი იძულებითი სამუშაოზე
გადაყვანა ან განთავისუფლება უამისოდ.

გ) სასჯელის ვადის შემოკლება.

2. ამნისტია გავრცელებული იქნეს როგორც
იმ პირებზე, რომელთაც უკვე გადაწყვიტილი აქვთ
სასჯელი, აგრეთვე იმ პირებზედაც, რომელნიც
გამოძიების ქვეშ იმყოფებიან.

3. დაიგალოთ უმაღლესი ხარისხის სასჯელი-
ანი განაჩენის დამდგენ დაწესებულებათ, უკითხუ
განაჩენი აღსრულებაში არ მოუყვანიათ, 1921 წლ.
მაისის 26-დღე, გადასინჯონ ყველა საქმე ამ განა-
ჩენების შესახებ სასჯელის შემსუბუქების შესაძ-
ლებლობის გამოსარკვევად.

4. შემსუბუქებულ იქნეს სასჯელი, რადებული
დებურტორებისათვის და დებურტორობის ხელშემ-
წყობისათვის, —სასჯელისაგან სრულიად განთავი-
სუფლებამდე.

5. განთავისუფლებულ იქნეს სასჯელისაგან
ყოველი დებურტორი, რომელიც 1921 წლ. ივნის-
ის 10-დღე ნებაყოფლობით გამოცხადდება ხელის-
უფალთა ვანკარგულებაში.

6. ამნისტია ესე გავრცელებულ იქნეს შეთერ-
თმეტი არმიის სამხედრო მოსამსახურეებზე, ვისაც
დანაშაული საქართველოს ს. ს. რესპუბლიკის საზ-
ღვრებში ჩაუდენია.

7. მიენდოს იუსტიციის სახალხო კომისარს—
შეიმუშაოს დაწერილებითი ინსტრუქცია ამ დად-
გენილების აღსასრულებლათ და მასვე დაიგალოს
ზედამხედველობა მისი სისწორით განხორციელე-
ბისათვის

8. დადგენილება ესე აღსრულებულ იქნეს ტი-
ლეგრაფის საშუალებით.

საქართველოს საბჭოთა სოციალისტური რეს-
პუბლიკის რევოლიუციონური კომიტეტის თავ-
მჯდომარე ფ. მახარაძე.

იუსტიციის სახალხო კომისარი ნაზარეტიანი.
რევოლიუციონური კომიტეტის მდივანი
შ. გაბრიჩიძე.

1921 წ. მაისის 26.
თბილისი—სასახლე.

ბრძანება № 52

საქართველოს ს. ს. რ. კომიტეტისა

1. საქართველოს ყველა სავაჭრო ნავთსადგუ-
რების გამგებლობა ბათომიდან გაგრამდე და აგ-
რეთვე მათი ექსპლოატაცია სავსებით ევალება გა-
რეშე ვაჭრობის სახალხო კომისარიატს.

2. საქართველოს საზღვაო სავაჭრო ფლოტის,
მისი სავაჭრო ნავთსადგურებისა და ცალკე

ტების შთელი მოქმედება გავრთიანებულ იქნეს საგარეო ვაჭრობის სახალხო კომისარიატთან არსებული საზღვაო ტრანსპორტის სამმართველოს ხელმძღვანელობით.

საქართველოს ს. ს. რ. რევოლიუციონური კომიტეტის თავ 'ჯდომარე ფ. მახარაძე.

სამხედრო და საზღვაო სამხედრო კომისარი "ხ. ელიავა.

რევკომის მდივანი შ. ვაბრიჩიძე.

1921 წ. მაისის 18

ქ. ტფილისი-სახალხო.

შინაგან საქმეთა სახალხო კომისარიატი.

სიჩუქულიარულად

ყველა რევკომებს კომუნალურ განყოფილებას.

თანხმად საქართველოს რევოლიუციონურ კომიტეტის 1921 წ. მაისი 14-ის დეკრეტისა ან შნ. მაზრის და ქალაქის რევკომებთან დაარსებულ კომუნალურ განყოფილებათა ქვედა განყოფილების რაოდენობის გახსაზღვრა ევალება ადგილობრივ რევკომებს შინაგან საქმეთა სახალხო კომისარიატთან შეთანხმებით. შინაგან საქმეთა სახალხო კომისარიატის კომუნალურ განყოფილების მიერ აპრილის 15-ის რაქტით № 801 რევკომებისადმი დაგზავნილ, შეკითხვაზე მიღებულ პასუხებიდან სჩანს რომ ძთელი რიგი ადგილობრივ კომუნალურ მეურნეობის დარგებისა სატენნიკო ხასიათისაა, რისთვისაც საჭიროა ყოველ კომუნალურ განყოფილებაში დაუყონებლივ მოწყობილ იქნეს სატენნიკო ქვედა განყოფილება, რომლის სათავეშიაც იქნება კომუნალური განყოფილების კოლეგიის მიერ დანიშნული გამგე, პასუხის ძგებელი კომუნალური განყოფილების გამგის წინაშე. თანახმად დეკრეტის § 9-ის შეიძლება თვით განყოფილების გაქვემ ჩაიბაროს ქვე-განყოფილების უშუალო გამგებლობა.

სატენნიკო ქვე-განყოფილების დანიშულებას შეადგენს: საზოკადო საჭიროების და ადგილობრივ მნიშვნელობის წარმოებათა ორგანიზაცია და გამგებლობა; ადგილობრივ ხასიათის გზების, ხელოვნურ ანაგებთა და ქუჩების შენება, რემონტი და მოვლა; დასახლებულ ადგილებში წყალსადენების (წყაროების) გაყვანა; შენობათა აგებისა და რემონტის ხელმძღვანელობა; შინდკრის მოსარწყვად არხების გაყვანა და მოვლა; დასახლებულ ადგილთა რაციონალურად დაგეგმა და საერთოდ მათი კეთილმოწყობა, საჯარო პარკების, სკვერების, ხეივნების, ძეგლების და კულტურის ნაშთთა დაცვა; ზრუნვა ადგილობრივ მიქოსელის საშუალებათა გასაუქმობებისად; გამგებლობა კომუნალური ქარავნისა; ძიცვალეიულთა დაკრძალვის ორგანიზაცია;

ცეცხლის მჭრობელთა რაზმის ორგანიზაცია და გამგებლობა, ტენნიკური ზედამხედველობა და კონტროლი ადგილობრივ კომუნალურ მეურნეობის ყველა დარგში.

ადგილობრივ პირობებისა და საჭიროების მიხედვით თითოეულ მაზრაში ან ქალაქში შესაძლოა გაფართოებულ იქნეს სატენნიკო ქვე-განყოფილების მოქმედების ფარგლები. საქმიანობის მრავალდეროვნების მიხედვით სატენნიკო ქვე-განყოფილება განიყოფება სექციებად. ეს დაყოფვა შეიძლება მიხედეს თანდათანობით, მოქმედების დარგთა ხასიათის გამორგვევისა და საჭიროების მიხედვით.

ასეთი საშუაონი, როგორც არის: ადგილობრივი მნიშვნელობის გზების გაყვანა, წყაროების გაყვანა, შენობათა აგება და სხვა ამ გვარი თავს მოიყრიან ერთს სექციაში, რომელსაც შეიძლება ვუწოდოთ **სარემონტო-სააღმშენებლო სექცია**.

განათება ყველა სახისა, აბანოები, საქალაქო წყალსადენი, სადალაქოები, საშრეცხველო და სხვა საზოგადო საჭიროების წარმოებანი შევლენ ერთ სექციაში, რომელსაც შეიძლება ვუწოდოთ **წარმოებათა სექცია**.

მიცვალეიულთა დაკრძალვის საქმე, ცეცხლის წინააღმდეგ საბრძოლველი ორგანიზაცია, დასახლებულ ადგილთა კეთილმოწყობა, ნაგვის დაწვა, სისუფთავის დაცვა და სხვა-თავს მოიყრიან ერთ სექციაში, რომელსაც შეგვიძლია ვუწოდოთ **კეთილმოწყობის სექცია**. თვითოეულ სექციას უნდა განაგებდეს ტენნიკურ მომზადებით აღჭურვილი პიროვნება.

სატენნიკო ქვე-განყოფილებაში შეიძლება დაარსებულ იქნეს ტენნიკური კოლეგია, რომელშიაც შევლენ ქვე-განყოფილების და სექციათა გამგენი, აკრთვე საამშენებლო მუშათა წარმომადგენელი. ამ კოლეგიის დანიშნულება იქნება ყველა საერთო ხასიათის კითხვების განხილვა და წარდგენა დასაპტკიკებლად კომუნალურ განყოფილების კოლეგიაში.

დაწერილებითი ინსტრუქცია, თუ როგორ უნდა მოეწყოს ტენნიკური ქვე-განყოფილება და მისი სექციები, შემუშავებული იქნება ახლო მომავალში და დაეგზავნებათ სამაზრო საქალაქო კომუნალურ განყოფილებებს.

შინაგან საქმეთა სახალხო კომისარიატის კომუნალური განყოფილება სთხოვს ყველა კომუნალურ განყოფილებათ მიაწოდონ მას ცნობები შემდეგ კითხვებზე: მოწყობილია თუ არა სატენნიკო ქვე-განყოფილება, დაყოფილია სექციებად და რამდენ სექციად?

რას განაგებს და რა და რა სამუშაო აქვს ამ შახად ქვე-განყოფილებას და სექციებს და რა აქვს განზრახული უახლოეს ხააში გასაკეთებლად?

შინაგან საქმეთა სახალხო კომისარი **ბ. კვიციელია**.
კომუნალურ განყოფილების გამგე **ნანიეშვილი**.

მაისის 19. 1921 წ.
ქ. ტფილისი

სირკულიარულად

ყველა მაზრის რევიკომს.

შინაგან საქმეთა კომისარიატში შემოსული ცნობების გამო, რომელიც შეეხება ლტოლვილთა ერთი რაიონიდან მეორეში გადასვლას, რის წყალობითაც, სადაც ისინი ბლომად იყრიან თავს იქ ემჩნევა სურსათის საკონხის ძლიერი გართულება, წინადადებას ვაძლევთ, დაუყონებლივ შეაჩეროთ მათი ერთი ადგილიდან მეორეში გადასვლა და ევაკუაცია, ყოველ ცალკე შემთხვევისათვის შინაგან საქმეთა კომისარის ნებადაურთველად.

შინაგან საქმეთა სახალხო კომისარი ბ. კვიციანი.

1921 წ. მაისს 27.

ბრძანება

შინაგან საქმეთა სახალხო კომისარიატისა.

ყველა მაზრის რევიკომს

სიძველეთა და ხელოვნების ნაშთის დაცვის შესახებ.

თანახმად საქართველოს რევიკომის ბრძანებისა და განათლების კომისარიატის შუამდგომლობისა, წინადადებას ვაძლევ ყველა მაზრის რევიკომს, დაუყონებლივ მიიღონ ზომები თავიანთი მაზრის საზღვრებში, ხელოვნებლად და დაუზიანებლად იქნეს დაცული ყველა არსებული სიძველეთა და ხელოვნების ნაშთი.

1. ამისთვის ადგილობრივ რევიკომებმა მუშათა და გლეხთა ინსპექციის განყოფილების წარმომადგენლის თანდასწრებით, უნდა აღრიცხონ მთელი ქონება, რომელიც წარმოადგენს სიძველეთა და ხელოვნების ნაშთს.

2. აღრიცხვის შემდეგ მთელი სიძველეთა და ხელოვნების ნაშთი უნდა დარჩეს იმ პირთა პასუხის მგებლობის ქვეშ, ვის გამგებლობაშიაც დღეს ისინი იმყოფებიან.

3. უნდა შესდგეს ნაშთების სია, რომლის დედანი-აღმრიცხველთა და ნაშთების გამგებლობის ხელმოწერილი, უნდა გადაეგზავნოს განათლების სახალხო კომისარიატს, ერთი პირი დარჩეს ნაშთების გამგებელ პირთან, მეორე-მაზრის რევიკომში.

4. ნაშთების დაზიანებისა, გაფლანგვისა, მითვისებისა და გაფუჭებისათვის დამნაშავენი სასტიკ პასუხის გებაში იქნებიან მიცემულნი.

5. ეს ბრძანება უნდა იქნეს სისრულეში მოყვანილი ორი კვირის განმავლობაში დღიდან მისი ადგილობრივ მიღებისა.

შინ. საქ. სახ. კომისარი ბ. კვიციანი.

საქმეთა მმართველი ვ. ხახანაშვილი.

საინსტრუქტორო-საინფორმაციო განყოფილების გამგე დ. ლამბაშიძე.

21 მაისი, 1921 წ.

ბრძანება № 25

ქ. თბილისის რევიკომისა წასასვლელ ნებართვის გაცემის წესის შესახებ.

§ 1. საქართველოდან გასვლის ნებართვის გაცემა სწარმოებს (თბილისის ქალაქის რევიკომის სანებართვო ბიუროში—სოლოლაკის ქ. № 5, შესასვლელ კარების გვერდით).

2. ნებართვა მიეცემა სამსახურის გამო მივლინებულთა და მოსაზღვრე რესპუბლიკებში საპატიო მიზეზების გამო მიმავალ პირებს.

3. ნებართვის მისაღებად საჭიროა შემდეგი დოკუმენტების წარმოდგენა:

I. სამსახურის გამო წარგზავნილებმა უნდა წარმოადგინონ სათანადო ხელისუფალთა მოწმობა მივლინების შესახებ ორ ცალად, მივლინების მიზნის აღნიშვნით.

II. პირადი მიზეზების გამო მიმავალმა უნდა წარმოადგინოს: ა) სათანადო სახლის კომიტეტის მოწმობა პირადობის და წასვლის მიზანის შესახებ და თან მოწმობაში უნდა იქნეს აღნიშნული არის თუ არა სახელმწიფო სამსახურში; თუ კი ნებართვის მთხოვნელი პროფესიონალურ კავშირში ირიცხება, მაშინ კავშირიდან უნდა წარმოადგინოს მოწმობა, რომ გასვლის დამამბრკალებელი მიზეზი არ არსებობს. ბ) ვიზა ან მოწმობა სახელმწიფოს საკონსულოსი, რომლის საზღვრებში გადასვლა უნდა ნებართვის მთხოვნელს.

შენიშვნა: მოსწავლე, რომელიც მიღის სწავლის გასაგრძელებლად, ვალდებულია, ამას გარდა, წარმოადგინოს მოწმობა წასვლის მიზნის შესახებ, განათლების სახალხო კომისარიატიდან.

4. ც. კადან და თ. კომ. პარტიის კომიტეტის მიერ მივლენილ პირებს, ნებართვა ეძლევათ რიგს გარეშე.

5. თბილისის ჩამოსულნი მივლინებით ვალდებული არიან 24 საათს განმავლობაში მართველობის განყოფილებაში მოახდინონ რეგისტრაცია რომ ისინი ჩამოვიდნენ და მიიღონ დაბრუნებისას ვიზა.

6. ცხადი ყალბი ცნობის საშუალებით მოწმობების მიცემაში დამნაშავენი, სასტიკ პასუხის გებაში იქნებიან მიცემულნი თანახმად რევოლიუციონური დროის კანონებისა.

ქალაქის რევიკომის მართველობის განყოფ. გამგე რევიკომის წევრი ანანოვი. საერთო აღმინისტრაციული

ქვეგანყ. გამგე ახვლედიანი.

1921 წ. 4 მაისი.

ქ. თბილისი.

შ ბ ა ბ ი

რაზმის რეზერვისა ს. ს. ს. რესპუბლიკის მუშათა და გლეხთა მილიციისა.

დამატებით დეკრეტი № 26, შტატი № 4 (იხ. დეკრეტი № 26 „შოაშბე“ № 3)

	მანამსა-სურვი.	ცანები
1. რაზმის სამმართველო		
რაზმის უფროსი	1	1
რაზმის უფროსის თანაშემწე	1	1
რაზმის მწე	1	1
ადიუტანტი	1	1
საქმის მწარმოებელი	1	
მოლარე.	1	
ეკიმი	1	1
იარაღის გამგე	1	1
იარაღის მოხელე	1	
უფროსი დამკვრელი (კაპელმეს.)	1	
ს უ ლ	10	6
2. გუნდი (4).		
გუნდის უფროსი	4	
მისი თანაშემწეები	8	
ს უ ლ	12	
წითელ არმიელები		
ზემდეგი	4	
უფროსი თანამშრომელი	20 ¹⁾	
უმცროსი თანამშრომელი	36 ²⁾	
თავმდეგი	36	
წითელ-არმიელი,	384	
მებუკე	4	
ს უ ლ	484	
3. ტყვიის მტრქვეველი გუნდი		
გუნდის უფროსი	1	1
მისი თანაშემწე	2	
უფროსი თანამშრომელი	2	
უმცროსი	5	
ზემდეგი	1	
თავმდეგი მევაზნე	8	
წითელ არმიელები.	40	
სავაზნე ორთულა	4	4
მებუკე	1	
ს უ ლ	64	5

1) ოთხი მათგანი მეკუჭნავეები გუნდში.
2) ოთხი მათგანი იარაღის მეკუჭნავე გუნდში.

გუნდში იქმნება რვა ტყვიისმტრქვეველი.

¹⁾ შესწორება დეკრეტი № 26 და შტატი № 4: „ცხენოსანი რეზერვი ქ. ტფილისის მილიციისთან გაუქმებულ იქვს. ქალო პირადი შე-
მაჯგნლობა, ცხენები და ქონება, გადაეცეს ს. ს. ს. რ. მუშათა და გლეხთა მილიციის რაზმის რეზერვის უფროსს.

	მოსახლეობა	ცხენები
4. საკავშირო მცირე გუნდი		
გუნდის უფროსი	1	1
ტელეფონისტები უფროსი	1	
უმცროსი	1	
წითელ არმიელი	12	
ს უ ლ . . .	15	1
5. უმწყობრო მცირე გუნდი		
გუნდის უფროსი	1	1
მისი თანამემწე ივივე ბინადარი	1	
ზემდეგი	1	
უმცროსი თანამშრომელი	2	
მეურმეები და ცხენების მომვლელი	26	
რაზმის მწერლები	8 ³⁾	
დამკვეთთა მცირე გუნდი	22	
ფურცლები გუნდებში	4	
ხარაზი	2	
მკერავი	2	
სამნეო ორთვალი	8	8
ოთხთვალი	4	8
სამკაზრო სამზარეულო	4	4
სანიტარის ეტლი	4	4
ეტლი	1	2
სათადარიგო ცხენი	—	4
ს უ ლ . . .	90	31
7. ცხენოსანთა ასეული		
ასეულის უფროსი	1	1
მისი თანამემწენი	4	4
ბეითალი	1	1
ზემდეგი	1	1
უფროსი ნაცვალი	4	4
უმცროსი ნაცვალი	8	
წითელი მხედარი	96	
მეკუპნავე	1	1
მებუკე	1	1
საბეთალო ფერშალი	2	
მკედელი	1	
მეღფერშალი	1	
ცხენები	—	120
ს უ ლ . . .	121	133

აბარატი — 10, ტელეფონის ხაზი 50 ვერსი.

³⁾ სამი უფროსი თანამშრომელი.

შენიშვნა: რაზმი ექვემდებარება მთავარ მილიციის სამართვლოს უფროსს, რაზმის უფროსს ნიშნავს მთავარ მილიციის უფროსი მხოლოდ ამტკიცებს მას შინაგან საქმეთა სახალხო კომისარი, რაზმის სამხარეთელოს მონაწილობად მიეცემა ერთდროულათ ხუთი მილიონი მანეთი ყოველ თვიურად კი საქიროებ-ბასათვის 1 მილიონი მანეთი ყველა კვაყუდა

არის სახაზინო, როგორც წითელ არმიელე-ბისათვის. სამსახური ითვლება, როგორც მილიციონერებისა, ხოლო სარდლობა დაკვაყო-ფილდება, როგორც სამხედრო უწყებაში.

საქართ. საბჭოთა სოც რეს. რევ. კომ-თავმჯდომარე ფ. მახარაძე.

შინ. საქ. სახალხო კომისარი ბ. კვიციანი.

კომისარიატის ნაწილების და დაწესებულებების სამწყობრო და ადმინისტრაციულ-სამწეო ნაწილების პიროვნულ შემადგენლობის ვარგისობის გამორკვევა, ამიტომ მთავარ შტაბთან არსდება საანკეტო საატესტაციო კომისია შტაბის სამხედრო კომისრის თავმჯდომარეობით და სამწყობრო განყოფ. უფროსის, პარტიის ცენტრალურ კომიტეტის და განსაკუთრებულ კომისიის წარმომადგენლების წევრობით.

§ 2. კომისიას ეკისრება განხილვა ადმინისტრაციულ-სამწეო და სამწყობრო ნაწილების მთელი შემადგენლობის, როგორც უკვე მიღებულ, ისე ახლად მისაღების სამხედრო-საზღვაო სახალხო კომისარიატის ნაწილების და დაწესებულებების სამსახურში.

§ 3. აიკმალოს შემდეგში ადმინისტრაციულ-სამწეო, მწყობრივი ნაწილების პიროვნულ შემადგენლობის მიღება ქ. თბილისში მდებარე ნაწილებსა და დაწესებულებებში, თუ ამის შესახებ წინასწარი დადგენილება არ იქნება საანკეტო-საატესტაციო კომისიის.

§ 4. საანკეტო-საატესტაციო კომისიას ევალება ჩეხერვის, მთავარ შტაბის, მთავარ სამხედრო-სამწეო სამმართველოს, მთავარ საარტილერიო სამმართველოს და მთავარ სამხედრო საინჟინერო სამმართველოს პიროვნულ შემადგენლობის განხილვის შემდეგ, განიხილოს სამხედრო-საზღვაო სახალხო კომისარიატის სავა ყველა დანარჩენი ქ. თბილისში მდებარე ნაწილები და დაწესებულებები, რის შემდეგ ვადატანოს თავის მოქმედება რესპუბლიკის სხვა საოლქო და სამაზრო ქალაქებში, სადაც სწორედ ამავე წესით უნდა აწარმოვოს ამომწურველი გადასინჯვა.

§ 5. საანკეტო-საატესტაციო კომისიის უარყოფა სამხედრო-საზღვაო სახალხო კომისარიატის სამსახურში მიღებაზე საბოლოოა და არ განისახივრება.

§ 6. საანკეტო-საატესტაციო კომისიის მოქმედებანი გავრცელებული იქნას მთავარ შტაბზე, მთავარ სამხედრო სამწეო სამმართველოზე, მთავარ საარტილერიო სამმართველოზე, მთავარ სამხედრო საინჟინერო სამმართველოზე და აგრეთვე დაბალ ტენიკურ პერსონალზეც; ვადაწერებზე, მედიკურებზე მემანქანებზე და სხვ. ტენიკოსებზე, ტელეგრაფისტებზე და სხვა მე-მ-მე-ნ-თე ხარისხის თანამშრომლებზე.

სამხედრო-საზღვაო საქმეთა სახალხო კომისარის მოადგილე **კვანტალიანი.**

შტაბის უფროსი, გენერალური შტაბისა **ვახაშვილი**

6 აპრილი 1921 წ. ქ. თბილისი

ბრძანება № 38

საქართველოს საბჭოთა სოციალისტურ რესპუბლიკის სახალხო სამხედრო-საზღვაო კომისარიატის შტაბისადმი.

ცხადდება ცნობად და აღსასრულებლად ინსტრუქცია საქონლის ახალ ტყავების მიღებაზედ; შემოუშავებული სახალხო სამეურნეო საბჭოს სატყავე განყოფილების მიერ. **დანართი:** ინსტრუქცია.

სამხედრო-საზღვაო სახალხო საქმეთა კომისრის მოადგილე **კვანტალიანი.**

შტაბის უფროსი გენერალური შტაბისა **ვახაშვილი.**

ბრძანება № 39

საქართველოს საბჭოთა სოციალისტურ რესპუბლიკის სახალხო სამხედრო-საზღვაო კომისარიატისადმი.

ამასთანავე ვაცხადებ ცნობად და სახელმძღვანელოდ საქართველოს რევკომის დეკრეტის ასლს № 2 26 თებერვლიდან.

ასლი: „1. საქართველოს საბჭოთა სოციალისტური რესპუბლიკის რევოლუციონურმა კომიტეტმა დაადგინა.

ა) მოხდეს საერთო დემობილიზაცია საქართველოს დემოკრატიული რესპუბლიკის არმიისა და ამ მუხლში აღნიშნული არმია და სახალხო გვარდია დათხოვილ იქნეს.

ბ) ამ დეკრეტით დათხოვილ არმიასა და სახალხო გვარდიას ევალებათ ყოველი სახელმწიფო ქონება და სამხედრო იარაღი და მასალა ჩააბარონ სახელმწიფო საწყობებში სალიკვიდაციო კომისიების საშუალებით, რომლებიც დაარსებულ იქნებიან სამხედრო-საზღვაო სახალხო კომისარის ბრძანებით.

2. დეკრეტი ესე ძალაში შედის დღიდან მისი გამოქვეყნებისა.

ს. ს. ს. რ. რევოლუციონური კომიტეტის თავმჯდომარე **ორახელაშვილი**

სამხედრო-საზღვაო საქმეთა სახალხო კომისარი **შ. ელიავა**

სამხედრო-საზღვაო საქმეთა სახალხო კომისრის მოადგილე **კვანტალიანი.**

უფროსი გენერალური შტაბისა **ვახაშვილი.**

7 აპრილი 1921 წ. ქ. თბილისი

ბ რ ქ ა ნ ე ბ ა № 41

საქართველოს საბჭოთა სოციალისტურ რესპუბლიკის სახალხო სამხედრო-საზღვაო კომისარიატისადმი.

§ 1. სამხედრო-საზღ. სახალხო კომისარიატი-სადმი № 11 ბრძანების § 2 ა. წ. 17 მარტიდან გაუქმებულია.

§ 2. ვბრძანებ შეჩერებულ იქნას სა-მაზრო კომისარიატებთან ცალკე გუნდების და ასეულების შედგენა.

§ 3. პირადი შემადგენლობა და ქონება სამაზრო სადარაჯო გუნდების და ცხენოსან ასეულებისა იქ-ნან გადარიცხვნი სათანადო საგუბერნიო სადარა-ჯო ათასეულების შესადგენათ.

§ 4. შედგენა უნდა მოხდეს თანაბარ და რ-თული შტატებისა. დანართი: შტატები სადარჯო ათასეულისა.

სახალხო სამხედრო-საზღვაო საქმეთა კომისრის მოადგილე კვანტალიანი. შტაბის უფროსი, გენერალურ შტაბისა გაბაშვილი 10 აპრილი 1921 წელი ქ. თბილისი.

ბ რ ქ ა ნ ე ბ ა № 42

საქართველოს საბჭოთა სოციალისტურ რესპუბ-ლიკის სახალხო სამხედრო-საზღვაო კომისარია-ტისადმი.

§ 1. შეწყვეტილ იქმნას ს. ს. ს. რ. ჯარების ნაწილების, სამხარეთელოების და დაწესებულებების შესადგენათ მოხალისეთა მიღება.

§ 2. 21 მარტის თარიღით ჩემი ბრძანება № 2-ს დასამატებლად უბრძანებ ყველა საგუბერნიო და სა-მაზრო სამხედრო კომისრებს დაუყონებლივ მიიღონ სასტიკი ზომები ყველა 1899 და 1900 წლებში დაბადებულთა ს. ს. ს. რ. წითელ ლაშქარში და-საბრუნებლათ.

აღნიშნულ ვადის ვალდებულნი უნდა გამოც-ხადნენ სათანადო საგუბერნიო სამხედრო კომის-რებთან.

თბილისის გუბერნიის მცხოვრებნი უნდა გამო-ცხადნენ თბილისის მაზრის კომისარიატის განკარ-გულებაში.

§ 3. გუბერნიის კომისრებთან გამოცხადებული სამხედრო ვალდებულნი უნდა დაუყონებლივ გა-გზავნილ იქმნან გუბერნიის საზღვრებში ახლად შესადგენ ნაწილებში სპეციალობის მიხედვით.

სახალხო სამხედრო-საზღვაო საქმეთა კომისრის მოადგილე კვანტალიანი. შტაბის უფროსი, გენერალური შტაბის გაბაშვილი. 10 აპრილი 1921 წ. ქ. თბილისი

ბ რ ქ ა ნ ე ბ ა № 44

საქართველოს საბჭოთა სოციალისტურ რესპუბ-ლიკის სახალხო სამხედრო-საზღვაო კომისარია-ტისადმი.

ვაცხადებ ცნობად და აღსასრულებლად, რომ ყოველი ჯარის ნაწილი ან დაწესებულებანი, რომ-ლისათვისაც საჭირო იქნება საარტილერიო საწყო-ბიდან რაიმე საარტილერიო საგნების მიღება, ვალ-დებულნი არიან წარადგინონ მოთხოვნილებანი მთა-ვარ საარტილერიო სამმართველოში ამასთანავე და რ-თულ ფორმის თანახმად 3 ეკვემპლიათ.

დანართი: ფორმა. სამხედრო-საზღვაო საქმეთა სახალხო კომისრის მოადგილე კვანტალიანი. შტაბის უფროსი, გენერალურ შტაბისა გაბაშვილი. 10 აპრილი 1921 წ. ქ. თბილისი

ბ რ ქ ა ნ ე ბ ა № 45

საქართველოს საბჭოთა სოციალისტურ რესპუბ-ლიკის სახალხო სამხედრო-საზღვაო კომისარია-ტისადმი

§ 1. ყველა სამხედრო მოსამსახურეებს ჯამა-გირი მიეცეს თავში ოჯერ: ყოველი თვის 1 და 15 რიცხვებში, ნახევარი თვის ვასვლისას. არავითარი ავანსი არ უნდა გაიცეს და ყურადღება უნდა მიე-ქცეს, რათა ჯამაგირი რიგდებოდეს თავის დროზე. ყველა ის, ვინც ამ ბრძანებას არ შეასრულებს, მი-ცემულ იქნება სასტიკ პასუხის გებაში.

§ 2. ყველა თანამშრომლები, — სქესის განურ-ჩევლად, თავის ნებით შემოსული სამსახურში, სა-ხალხო სამხედრო-საზღვაო კომისარიატის უწყების სამწყობრო ნაწილებში, შტაბებში, სამმართველოებ-ში და დაწესებულებებში ითვლებიან სამხედრო მო-სამსახურეებად და არც ერთს მათგანს არ შეუძლიან თავის სურვილისამებრ დასტოვოს სამსახური. გამო-ნაკლისს შეადგენენ მხოლოდ ის პირნი, რომლებიც ცნობილი იქნებიან სამხედრო სამსახურში უვარგო-სად ჯანმრთელობის მხრივ.

სამხედრო-საზღვაო საქმეთა სახალხო კომისრის მოადგილე კვანტალიანი. შტაბის უფროსი, გენერალური შტაბისა გაბაშვილი 11 აპრილი 1921 წ. ქ. თბილისი.

ბ რ ქ ა ნ ე ბ ა № 46

საქართველოს საბჭოთა სოციალისტურ რესპუბ-ლიკის სახალხო სამხედრო-საზღვაო კომისარია-ტისადმი.

§ 1. ვაცხადებ ცნობისათვის რომ: 1) მთავარი საარტილერიო სამმართველო შედგენილია და შე-უდგა მუშაობას ამა წლის 2 აპრილს.

ცნობა: მთავარი საარტილერიო სამმართვე-ლოს უფროსის პატაკი 2 აპრილის თარიღით № 400. 2) მთავარი სამხედრო საბეითლო სამმართვე-ლო და სამხედრო საბეითლო სამკურნალო შედ-

გენილია და შეუდგ. მუშაობას ა. წ. 2 აპრილს.
ცნობა: მთავარი სამხედრო საბეითლო სამმართველოს უფროსის პატაკი ა. წ. 2 აპრილის თარიღით. № 81.

სამხედრო-საზღვაო საქმეთა სახალხო კომისარის მოადგილე კვანტალიანი გენერალური შტაბის უფროსი ვაბაშვილი. 11 აპრილი 1921 წ. ქ. თბილისი.

ბ რ ქ ა ნ ე ბ ა № 47.

საქართველოს საბჭოთა სოციალისტურ რესპუბლიკის სახალხო სამხედრო-საზღვაო კომისარიატისადმი.

§ 1. სამხაზიან ვინტოჯკების უქონლობის გამო ვბრძანებ: ყველა სამ ხაზიან ვინტოჯკი, რომელიც იმყოფება მილიციის შესაიარაღებლად და აგრეთვე სხვა არა სამწყობრო ნაწილებში და რაზმებში, შეიცვალოს „ბერდანის“ თოფებით. მთავარ საარტილერიო სამმართველოს ევალება ეს ბრძანება მოიცავნოს სისრულეში მოკლე ხანში და შესრულებისას ვადაცნობოს.

სამხედრო-საზღვაო საქმეთა სახალხო კომისარი შ. ელიავა. შტაბის უფროსი, გენერალურ შტაბის ვაბაშვილი. 11 აპრილი 1921 წ. ქ. თბილისი.

ბ რ ქ ა ნ ე ბ ა № 49.

საქართველოს საბჭოთა სოციალისტურ რესპუბლიკის სახალხო სამხედრო-საზღვაო კომისარიატისადმი.

§ 1. რამატებათ ჩემ ბრძანებისა 5 აპრილიდან თარიღით № 36 ვაუწყებ ყველა ჯარის ნაწილებს, სამმართველოებს და დაწესებულებებს, რომ დღიდან მათი დაარსებისა სურსათისა და ცხენების საკვების მოთხოვნის დროს აუცილებლად დასრულონ ზემოაღნიშნული ბრძანება, წინააღმდეგ შემთხვევაში დამნაშავენი ამ ბრძანების დარღვევაში და აუსრულებლობაში მიცემულნი იქნებიან სასტიკ პასუხის გებაში.

§ 2. ჯარის ნაწილები ს. ს. ს. რ. ვალდებული არიან სურსათის და ცხენების საკვების მოთხოვნილობების წარმოადგენის დროს მოიქცნენ ქვემოლ ნაჩვენებ წესით.

თავითურთ ჯარის ნაწილს შეუძლიან მოითხოვოს სურსათ-სანოვაგე და ცხენების საკვები, მხოლოდ მაშინ, როდესაც ვაცემულ იქნება ბრძანება ნაწილის დაარსებისა და მის ყოვლილგვარ კაყოფაზე ჩარიცხვისა სამხედრო კომისარიატთან ს. ს. რ.

§ 3. სურსათ-სანოვაგის და ცხენების საკვების მოთხოვნილებები უნდა დაწერილ იქნეს ჩეკის წიგნაკის ბლანკზე, რის შემდეგ უნდა წარმოადგინოს სამხედრო სამნეო სამართველოს ჩვენებით, თუ რამდენ ვაჯზე და რა დროისთვის არის საჭირო სურსათი. ჩეკის წიგნაკი აუცილებლად უნდა იქმნეს მიღებული სამხედრო სამნეო სამართველოდან.

§ 4. ყველა მიღებული სურსათ-სანოვაგე და ცხენების საკვები ჯარის ნაწილის მიერ უნდა ვარტებულ იქმნეს ბრძანებაში და შეტანილი საანგარიშო ფურცლებში.

§ 5. ყველა ჯარის ნაწილნი ვალდებული არიან თვის ბოლოს წარმოადგინონ მოკლე ამონაწერი საანგარიშო ფურცლებიდან მთავარ სამხედრო-სამნეო სამართველოში.

ს. ს. ს. რ. სახ. სამ საზლ. კომისარის მოადგილე: კვანტალიანი. შტაბის უფროსი, გენერალურ შტაბისა ვ. ვაბაშვილი. 12 აპრილი 1921 წ. ქ. თბილისი.

ბ რ ქ ა ნ ე ბ ა № 50.

საქართველოს საბჭოთა სოციალისტურ რესპუბლიკის სახალხო სამხედრო-საზღვაო კომისარიატისადმი.

ამასთანავე ვაცხადებ ცნობისათვის და უსათუო სახელმძღვანელოდ სიას ტანისამოსისა, საცვლებისა, ფეხსაცმელების, რომელიც ვძლევ ვაწვდელ რაზმელებს, ან ნივთების სამსახურის ვადის აღნიშვნით.

№. რიცხვი	სიასი	ნ ი ვ თ ი	სამსახურის ვადის აღნიშვნა
1	მაულის ხალათი ზამთარ.		1
2	„ შარვალი ზამთრისა.		1
3	მაულის მაზარა.		3
4	ქუდი მაულისა.		2
5	ფაფახი.		3
6	საზაფხულო ხალათი.		1
7	„ შარვალი.		1
8	წალები.		1
9	ბათინკა.		1
10	წვივისახვევი ზამთრისა.		1
11	„ ზაფხულისა.		1
12	პერანგი.		1
13	პერანგის ამხანაგი.		1
14	ფეხსახვევი.		1
15	წინდა.		1
16	ცხვირსახოცი.		1
17	პირსახოცი.		1
18	ჩარსავი (ლეიბის პირი) ქვეითა.		3
19	ბალიშის პირი ქვეითა.		3
20	ჩარსავი (ზეწარი).		1
21	ბალიშის ზედაპირი.		1
22	საბანი.		3
23	ჩანთა (საბარგო თოფრა).		6
24	ტყვიის ჩანთა (გულზე ვასაკრავი).		6
25	ტყვიის ჩანთა.		12
26	ქამარი.		10
27	თოფის თასმა.		10
27	რევოლვერის ბუდე.		8
20	ქვაბი სადილისა პატარა.		უცალო
30	კულა (ფლიაგა).		უცალო

ეუბრძანებ ყველა სამხედრო ნაწილთ, სამმართველოებს და დაწესებულებებს. მათი დაარსების დღიდანვე სასტიკათ აღევნონ თვალყური ამ ბრძანების ასრულებას, ვინაიდან დამრღვევნი ამისა მიცემული იქნებიან პასუხის გებაში და დაისჯებიან კანონის მთელი სისასტიკით.

შენიშვნა: ნახმარ ნივთების ყველი შესაფერისად შემოკლებულ უნდა იქმნას იმდენი ხნით, რამდენ ხანსაც იგი იყო ხმარებაში.

§ 2. ს. ს. ს. რ. ყველა სამხედრო ნაწილებმა ტანისამოსის, საცულების, ფეხსაცმელების, მოკაზმულობის და საბარგეულობის მოთხოვნის დროს უნდა იხელმძღვანელონ ქვემო მოყვანილ წესით:

ყველა ნაწილს შეუძლიან მოითხოვოს ნივთები მხოლოდ იმის შემდეგ, როდესაც გაცემული იქნება ბრძანება ამ ნაწილის დაარსებისა და ყოველნაირ მოთხოვნილებათა დასაკმაყოფილებლად, სამხედრო კომისარიატში ჩარიცხვის შესახებ. ნივთების გაცემის მოთხოვნილება შედგენილი უნდა იყოს სამ ეტაპში: პირველ სათანადო პირთა ხელის მოწერით წარედგინოს მთავარ სამხედრო სამწევო სამართველოში.

ყოველ პირველ მოთხოვნილებასთან დართულ უნდა იყოს შემოწმებული ასლები ნაწილის დაარსების ბრძანებისა, დამტკიცებულ შტატისა და სია წითელ რაზმელებისა, რომელზედაც გამოითხოვება ნივთები.

ყოველი მიღებული ნივთი ნაწილმა უნდა ჩარიცხოს შემოსავალში განსაკუთრებული ბრძანებით და გაატაროს ის შემოსავალი საქონლის დაფთვარში.

§ 3. წითელ რაზმელს ნივთის გაცემისთანავე უნდა მიეცეს პირადი წიგნაკი, რომელშიაც გუნდის უფროსი თვითონვე ჩასწერს გაცემულ ნივთს და აღნიშნავს ამ ნივთის სამსახურის ვადას.

§ 4. თუ წითელი რაზმელი გადაყვანილი იქნება ერთ ნაწილიდან მეორე ნაწილში, ან ხანგრძლივ რაიმე ნაწილში, მას ეძლევა მასზე მყოფ ნივთების ნუსხა (арматурный список), რომელშიაც დაწვრილებითაა აღნიშნული რა ნივთები მიჰყვება წითელ რაზმელს, როდის მიიღო მან ეს ნივთები და რა ვადიანი არიან ეს ნივთები.

ს. ს. ს. რ. სამხედრო საზღვაო სახალხო კომისრის მოადგილე **კვანტალიანი.**

შტაბის უფროსი გენერალური შტაბისა **გაბაშვილი.**

ბ რ ძ ა ნ ე ბ ა № 51

საქართველოს საბჭოთა სოციალისტურ რესპუბლიკის სახალხო სამხედრო-საზღვაო კომისარიატისადმი.

§ 1. შტაბის სამწყობრო განყოფილების გაუქმების გამო, თანახმად ახალი წარგანიზაციისა. სამწყობრო განყოფილების უფროსი ამხ. ბლაგო-

ვეშენსკი ვლადიმერი ინიშნება შტაბის უფროსად მინდობილობისათვის.

§ 2. ამხ. ბლაგოვეშენსკის ვაგალეზ მიიღოს მონაწილეობა საანკეტო საატესტაციო კომისიაში, როგორც სარდლობის წარმომადგენელს.

სამხ.-საზღვ. სახალხო საქმეთა კომისრის მოადგილე **კვანტალიანი.**

შტაბის უფროსი გენერალურ შტაბის **გაბაშვილი.**

14 აპრილი 1921 წ. ქ. თბილისი.

ბ რ ძ ა ნ ე ბ ა № 52

საქართველოს საბჭოთა სოციალისტურ-რესპუბლიკის სახალხო სამხედრო-საზღვაო კომისარიატისადმი.

§ 1. ეუბრძანებ ყველა ჩემდამი რწმუნებულ კომისარიატის შტაბის განყოფილების უფროსებს, ჩემს უწყებაში მყოფ დაწესებულებებს და წითელ ლაშქრის ნაწილების უფროსებს, რათა საჩქაროდ შედგენილ და წარმოდგენილ იქმნას, მატეოილური ბარჯთ-აღრიცხვანი ა. წლ. პირველ ივლისამდე საჭირო საკანცელარიო და საწარმოებელი მასალისა, იარაღისა, ფაბრიკატების და სხვა, რომელიც საჭირო არის სამხედრო დაწესებულებათათვის და ნაწილებისათვის.

ც ნ ო ბ ა: პატაკი სამეურნეო მთავარი საბჭოს თავმჯდომარისა 25 მარტიდან № 1557.

კომისრის მოადგილე **კვანტალიანი.**

შტაბის უფროსი, გენერალურ შტაბისა ა. **გაბაშვილი.**

7 აპრილი, 1921 წ. ქ. თბილისი.

ბ რ ძ ა ნ ე ბ ა № 63

საქართველოს საბჭოთა სოციალისტურ რესპუბლიკის სახალხო სამხედრო-საზღვაო კომისარიატისადმი.

ვაცხადებ სახელმძღვანელოდ, რომ საქართველოს სოციალისტურ საბჭოთა რესპუბლიკის შეიდეგი ახლად შედგენილ წითელი ჯარის ნაწილები, ჩარიცხულნი არიან ყოველგვარ კმაყოფაზედ მთავარ სამხედრო სამწევო განყოფილებაში, სახელდობრ:

1. პირველი მსროლელი მუშათა და გლეხთა წითელი რაზმი.

2. შესამე მსროლელი მუშათა და გლეხთა წითელი რაზმი.

3. სამხედრო-საზღვაო სახალხო საქმეთა კომისარიატი.

4. თბილისის საკომუნდენტო სამმართველო

5. სამხედრო ქონებათა აღრიცხვის საგანგებო კომისია.

6. საკავშირო გუნდი

7. თბილ. სამხედრო საბეითალო საავადმყოფო

- 8. „ „ საბევითალო სამმართველო
- 9. „ „ საბარგო და საავეჯო საწყობი
- 10. 1-ლი წითელი მუშათა და გლეხთა ცხენოსანი რაზმი
- 11. მთავარი საინჟინერო საწყობი
- 12. საინჟინერო სამმართველო
- 13. თბილისის მაზრის სამხედრო კომისარიატი
- 14. სამხედრო ფეხსაცმელების სახელოსნო
- 15. ავტო-ჯავშნიანი რაზმი
- 16. სამხედრო სასპორტო განყოფილება საყოველთაო სამხ. სწავლებისა
- 17. განსაკუთრებული საავტომობილო გუნდი
- 18. სამხედრო ავიაცია
- 19. სამასალო საწყობი
- 20. სამხერხაო ქარხანა
- 21. საინჟინერო სატეხნიკო განყოფილება
- 22. ცენტრალური სამხედრო საბინაო დისტანცია

23. თბილისის სასურსათო საწყობი
 რაც შეეხება იმ ერთეულებს, რომლებიც არ არიან მოხსენებრნი ზემოდ და შედიან კი საქართველოს წითელ ლაშქარში, მოვალენი არიან ერთი კვირის განმავლობაში, დღიდან ამ ბრძანების გამოქვეყნებისა. გამოცხადენ აღსარიცხვად მთავარ სამხედრო სამხეო სამმართველოში (კმაყოფაზედ ჩასარიცხად), რისთვისაც უნდა წარმოადგინონ სათანადო საბუთები, ე. ი. ბრძანება ერთეულის დაარსებისა, შტატები და სხვა.

ესევე მოვალენი არიან აღირიცხონ საქართველოს წითელი ლაშქრის ის ნაწილები, რომლებიც შესდგებიან შემდეგში.

სახალხო სამხედრო და საზღვაო კომისარის მოადგილე **კვანტალიანი** შტაბის უფროსი, გენერალურ შტაბისა **გაბაშვილი**
 22 აპრილი 1921 წ. ქ. თბილისი

ბ რ ძ ა ნ ე ბ ა № 69

საქართველოს საბჭოთა სოციალისტურ რესპუბლიკის სახალხო სამხედრო-საზღვაო კომისარიატისადმი.

§ 1. ა/წ. 10 აპრილის № 42 სამხედრო და საზღვაო საქმეთა სახალხო კომისარიატს მიმართ ბრძანება 1899 და 1900 წლებში დაბადებულთა სამსახურში დაბრუნების შესახებ ზოგიერთ დაწესებულებების უფროსებს გაუგიათ როგორც მობილიზაციის გამოცხადება.

ვაცხადებ სისწორით სახელმძღვანელოთ, რომ საქართველოს საბჭოთა მთავრობას ჯერ არავითარი მობილიზაცია არ გამოუცხადებია და თუ რომელიმე დაწესებულება შეცდომით აწარმოებს მობილიზაციას დაუყონებლივ შეწყვიტოს ის.

ზემოაღნიშნულ № 42 ბრძანების შესასრულებლათ კი რომელიც ეხება მხოლოდ ზემოაღნიშნულ წლებში დაბადებულების სამსახურში დაბრუნებას, მიღებულ იქნეს მკაცრი ზომები.

§ 2 ვუბრძანებ წითელ არმიის ყველა ერთეულების და დაწესებულებების უფროსებს, შეუდ-

გენ უვადო შეგებულებაში დათხოვას იმ 1898 წ. დაბადებულ და უფრო ადრე წითელ არმიელებისა რომლებიც თანახმად ამა წლის 21 მარტის № 2-ა სამხედრო და საზღვაო საქმეთა სახალხო კომისარიატის მიმართ ბრძანებისა, ამ ემათ იმყოფებიან წითელ არმიის ერთეულებში და დაწესებულებებში.

შეგებულებაში დათხოვა დაწყებულ იქნას წლოვანობის მიხედვით უფროსებიდან (1896 წლიდან) და მოხდეს თანდათანობით სამხედრო ვალდებული 1899 და 1900 წლებში დაბადებულთა სამსახურში გამოცხადების მიხედვით, ამასთანავე მიღებული უნდა იქნას მხედველობაში რომ შეგებულებაში დათხოვნამ არ მიაყენოს ზიანი სამსახურს.

გარდა ამისა ვადასტურებ, რომ დაბალ ხარისხის მეუფროსეთა შემადგენლობა და აგრეთვე ტყვისმფრქვეველებზე მომუშავენი, დამპიზნებელნი, ტელეფონისტები და სხვა ტეხნიკური კადრი, რომელნიც № 2-ა ბრძანებით დატოვებულნი იყვნენ სამსახურში არ უნდა იქნან დათხოვნილი შეგებულებაში.

სამხედრო საზღვაო საქმეთა სახალხო კომისარის მაგირ **ე. კვანტალიანი**.
 შტაბის უმფროსი გენერალური შტაბის **ა. გაბაშვილი**.
 25 აპრილი 1921წ.
 ქ. ტფილისი.

ბ რ ძ ა ნ ე ბ ა № 71

ს. ს. ს. რ. სამხედრო საზღვაო სახალხო კომისარიატისადმი

§ 1. სამხედრო და საზღვაო საქმეთა კომისარიატის ყველა სამხედრო მოსამსახურე, რომელსაც აქვს სასროლი იარაღი მოვალეა მიიღოს ნებართვა იარაღის ტარების და შენახვისა.

§ 2. იარაღის ტარების უფლება აქვს: ნაწილგების სამწყობრო მთელ შემადგენლობას ოცეულის უფროსიდან დაწყებული; სამხედრო და საზღვაო სახალხო კომისარიატის შტაბის სამმართველოს და დაწესებულებების იმ თანამშრომლებს, რომელთაც უნდებათ ფულის, საიდუმლო საბუთების და რუკების გადატან-გადმოტანა და შენახვა; მთავარ სამმართველოების, შტაბის განყოფილებების უფროსებს, მათი თანაბარი თანამდებობის ადმინისტრატორულ სამხეო სამსახურის პირებს და მეტი თანამდებობის მინდობილობათა აღმასრულებელთ, მდივნებს, დივიზიის და ბრიგადის შტაბის უფროსებს თანამშემწეებს, გუბერნიის სამხედრო კომისარებს, სამხედრო ხელმძღვანელებს და მათ თანამშემწეებს.

§ 3. მოწოდებს ვაცემს ყველა ის, ვისაც აქვს ამაზე უფლება: ქ. თბილისში სამხედრო და საზღვაო სახალხო კომისარიატის შტაბი, საგუბერნიო ქალაქებში—გუბერნიის სამხედრო კომისარები, მაზრაში—მაზრის სამხედრო კომისარები, სამწყობრო მთელ შემადგენლობას—ცალკე ნაწილების უფროსები და კომისარები, დივიზიის და ბრიგადის შტაბის თანამშრომლებს—სათანადო შტაბი.

§ 4. იარაღის ტარების ნებართვის სისწორით და სანდო პირზე ვაცემს პასუხისმგებლობა ეკისრე-

ბა ნაწილებს და დაწესებულებების კომისარებს, რომლებიც გასცეპენ მოწმობას.

§ 5. ნებართვა გაიცემა ერთი თვის ვადით, რის შემდეგ იგი უნდა განახლდეს წარწერით ან სრულად გამოცვლით.

სამხედრო საზღვაო სახალხო კომისრის მოადგილე კვანტალიანი.

შტაბის უფროსი, გენერალური შტაბისა ვაბაშვილი 25 აპრილი 1921 წ. ქ. თბილისი

ბ რ ძ ა ნ ე ბ ა № 72

სამხედრო საზღვაო სახალხო კომისარიატისადმი.

§ 1. სამხედრო-საზღვაო სახალხო კომისარიატისადმი ა/წ. ნ. აპრილს თარღით გაიცემულ ბრძანების № 35 დამატებითი და გასათართობლად საანკეტო-საატესტაციო კომისიამ არა უგვიანეს ა/წ 10 მაისსა დაამთავროს ქ. ტფილისში, სამხ. საზღვაო სახალხო კომისარიატის ადმინისტრაციულ-სამწეო და სამწყობრო ნაწილების და დაწესებულებების შემადგენლობის განხილვა. აღნიშნულ ვადის განვლის შემდეგ ნაწილების და დაწესებულებების უფროსების და სამხედრო კომისარების პირადი პასუხის მგებლობით, არ უნდა დარჩეს არც ერთი პირი თანამშრომელათ, რომელსაც არ გაუვლია საანკეტო საატესტაციო კომისიაში.

ნაწილებს და დაწესებულებების საქმეებში უნდა ინახებოდეს ანკეტების ასლები საანკ.-საატესტაციო კომისიის დადგენილებით.

§ 2. სამხედრო საზღვაო სახალხო კომისარიატის ნაწილებსა და დაწესებულებებსა სამსახურში მიღების და იმ თანამდებობის განსაზღვრის შემდეგ, რომელიც დაეთმობა კომისიაში გატარებისას სამწყობრო და ადმინისტრ.-სამწეო შემადგენლობას, საანკეტო-საატესტაციო კომისია უნდა შეუდგეს თანამდებობის აღმასრულებელ პირების ვარგისობის გამოარკვევას, გასული დროს განმავლობაში მათი ნამუშევარის და მათი პრაქტიკული ცოდნის გაცნობის ნიადაგზე.

საპირიოების და მიხედვით კომისიის შემადგენლობა შეიმოსოს მთ. საარტ. სამ. მთ. სამხ. საინჟ. სამ., მთ. სამხ. სამწეო სამ., შტაბის და სამხ. საინტ. სამ. მთ. სამხ. საინჟ. სამ., მთ. სამხ. სამწეო სამ., შტაბის და სამხ. სპეციალური წარმომადგენლებით.

§ 3. ყველა ის პირი, რომელიც არ შეეფერება თანამდებობას გადაყენებული იქნება თავის ცოდნა-გამოცდლების მიხედვით. კომისიის დადგენილების გაპოტანის დროს მხედველობაში უნდა იქნეს მიღებული დაწესებულებების უფროსის და სამხედრო კომისიის დასკვნა, რომლებიც მოიწვევიან სხდომაზე ბჭოაში მონაწილეობის მიღების უფლებით.

სამხედრო საზღვაო საქმეთა სახალხო კომისრის მოადგილე კვანტალიანი.

შტაბის უფროსი გენერალური შტაბისა ვაბაშვილი.

ბ რ ძ ა ნ ე ბ ა № 73.

ს. ს. ს. რ. სახალხო სამხედრო და საზღვაო საქმეთა კომისარიატისადმი.

§ 1. ყველა სამხედრო მსახურა მოვალე არის იქონიოს თან პირადობის მოწმობა, რომელიც შეეცემა უფროსის მიერ არა გუნდის უფროსზედ ხარისხით ნაკლებისა, ვადით არა მეტ ერთ თვეზედ

§ 2. შევბულებაში დათხოვნილ პირს ეძლევა საგანგებო ბარათები (სამხ დებ. № 11 დამატება) გაეცემული თანხმად მუხ. 237 1918 წ. შინაგან სამ. სახ. დებ. სატიკ დანამდილებულ ვადით.

§ 3. იმ პირთ, რომელნიც იგზავნებან სამსახურას გამო მიკლენილობაში ეძლევათ წინადადება დადებულ ნიმუშით, გაეცემული სასტიკ დანამდილებულ ვადის მიხედვით.

§ 4. დაევალოს ყველა სამხედრო მოსამსახურეს, რომლებიც ჩამოდიან თბილისში ან ს. ს. ს. რ. სხვა ქალაქებში: ა) წარუდგინონ თავიანთი წინადადებები და შევბულების ბარათები საკომენდატო სამმართველოში, ან სადაც არ არსებობს ეს მაშინ სათანადო სამხედრო საქმთა კომისარიატებში; ბ) თავის დრაზედ აცნობონ ხაენებულ დაწესებულებებს ბინების გამოცვლაზედ შევბულების გაგრძელებაზედ (ავადყოფობაზედ) თუ ეს უშუაღს დაპრკოლებას მივლენილობიდან ან შევბულებიდან შემთხვევით დაგვანებაზედ მოვალენი არიან იქონიონ თავანთ მოწმობებზედ ნიშანი სამხედრო კომისარიატიდან, საკომენდატო სამმართველოდან ან რკანის გზის სადგურიბის კომენდატებიდან დაგვიანების მიზუხზედ. მოხსენებული პირები და დაწესებრლებები მოვალენი არიან გაუეთონ სათანადო ნიშნები; გ) იმ შემთხვევაში თუ სამხედრო მოსამსახურემ დაკარგა შევბულებას ბარათი ან მიწერილობა, მათ უნდა მაშმართონ დროებით მოწმობას მისაღებათ შემოხსენებულ დაწესებულებებს (მუხ. ა.)

§ 5. იმ ადგილებში სადაც არ არსებობს სამხედრო საქმეთა კომისარიატები, სამხედრო მოსამსახურენი თავიანთ ჩამოსვლაზედ შეატყობინებენ ხსენებულ ადგილებში და გამგზავრებაზედ შინაგან საქმეთა კომისარიატის მახლოველ ორგანოებს, რომელნიც განაგებენ მაკხოვრებლთა აღრიცხვით და წარუდგინენ ჩასაწერათ თავიანთ წინადადებას ან შევბულების ბარათს.

§ 6. იმ ნაწილებმა და დაწესებულებმა, რომელნიც განაგებენ მოწმობებით და საბუიებით ეკალეზათ უთვალყურონ შევბულებაში ყოფნის დროს სამხედრო მოსამსახურეთა მიერ ამ ბრძანების § 4. შესრულებაზედ.

მაეცეს ნება § 4 ხსენებულ სამხედრო სამმართველოების ადგილობრვ ორგანოებს მისცეს პასუხის გებაში, სასოფლო საბჭო, საბინაო კომიტეტები და სახლის პატრონები, იმ შემთხვევაში თუ მათდამა სათვალყურთა დასახლებულ ადგილებში, სახლებში შენობებში და სამხედრო მოსამსახურისა-

ხურის ბინებში, რომელთაც არ აქვთ საბუთები მოხსენებულ ამა ბრძანების 2—3 მუხ.

§ 8. გარნიზონის უფროსებმა დაარსონ უშუალო ზედამხედველობა, ყველა საექიმო კომისიების მოქმედებაზე, რომლებიც ამოწმებენ ჯარში გაწვეულ და სამ. მოსაძახ. ჯანმრთელობას. საჭიროების დიკვარათ ხსენებულ კომისიის შემადგენლობაში შემოღების გზით დაინიშნონ საგანგებო წარმომადგენელი.

ს. ს. ს. რ. სახალხო სამხედრო და საზღვაო საქმეთა კომისარის მოადგილე კვანტალიანი.

გენერალური შტაბის უფროსი ა. გაბაშვილი.

ბრძანება № 74.

საქართველოს საბჭოთა სოციალისტურ რესპუბლიკის სახალხო სამხედრო-საზღვაო კომისარიატისადმი.

ვბრძანებ: ქართული წითელი არმიის კმაყოფის გაუძღვრებისათვის საიდგომოთ პირველ ორ დღეს მიეცეს ყოველ წითელ არმიელს საზოგადოებრივი უფლება, ღერძის ბრინჯზე შეცვლით. ამასთანავე ყოველ წითელ არმიელზე დაძაბდეს ორ-ორი კვერცი არსებულ აფასიდან.

ც ნ ბ ა: მე—არმიის სურსათის მომარაგებელ უფროსის ტელეგრაფის ასლი 21 აპრილის თარიღით № 2387.

სამხედრო და საზღვაო საქმეთა სახალხო კომისარის მოადგილე კვანტალიანი.

შტაბის უფროსი გენერალური შტაბისა გაბაშვილი.

ბრძანება № 75

საქართველოს საბჭოთა სოციალისტურ რესპუბლიკის სახალხო სამხედრო-საზღვაო კომისარიატისადმი.

პაციენტებზე, რომ დიდი რაოდენობით მდგომი წითელი არმიელები დათესილ მინდორზე ამოვებენ ცხენებს. წინადადებას ვაძლევ ნაწილის უფროსებს დაუყონებლივ მიიღონ ზომები აღნიშნულ საზიანო გარემოების საწინააღმდეგოთ. დაინაშენენ ამ ბრძანების შეუსრულებლობაში დაისჯებიან რევოლიუციონურ კანონების სრული სისასტიკით.

თვალყური აღევნოს ამას გარნიზონის უფროსმა.

სამხედრო-საზღვაო საქმეთა სახალხო კომისარის მოადგილე კვანტალიანი.

შტაბის უფროსი გენერალური შტაბისა გაბაშვილი.

26 აპრილი 1921 წ. ქ. ტფილისი.

ბრძანება № 81

საქართველოს საბჭოთა სოციალისტურ რესპუბლიკის სახალხო სამხედრო-საზღვაო კომისარიატისადმი.

§ 1. საქმის წარმოების დასაჩქარებლად, გასაადვილებლად და საერთოდ მიმოწერის შესამცირებლად უნდა იყოს მიღებული სახელმძღვანელო შემდეგი:

1. მიმოწერა, რომელიც საჭიროებს უზენაეს ინსტანციის განხილვას და მიმართულია მათ სახელზე მსვლელობით უფროსების ხელთა შორის აძიებრიდან ან უნდა გადაიწეროს მოასენების ფორმის სახით ყოველთვის შუაპაგალი ინსტანციის მიერ, არამედ წაიგდგინოს დედანი ზედწარწერით, რომელშიც მოყვანილი უნდა იყოს ძხოლოდ: ა) ახალი მოსაზრებანი და საფუძველი, რომელიც არ გაუთვალისწინებია წინააღმდეგ ინსტანციებს ან ბ) მოტყუებით დასაბუთებული საწინააღმდეგო პასუხი.

2. როდესაც კითხვები საჭიროებიან ს. ს. ს. კომისარის დატკიცებას, უკანასკნელ უზენაეს ინსტანციამ (მთავარ სამხარეთველოებმა და სამართველოებმა) უნდა შეიმუშაონ ძთელი მასალა ამ კითხვაზედ ამომწურველ, მოტივებით თასაბუთებულ მოხსენების სახით და რაც შეიძლება მოკლედ, მკაფიოდ და გადაჭრით. დასკვნისას მოსაზრება გამოთქმული უნდა იქნას განსაზღვრულად.

3. დაბალ ინსტანციის მიერ წარმოდგენილი ქალაქი თუ საკარისად შემუშავებულია გასახლეობის და დასაბუთების ძხოივ და აზოი ძისი ეთანხმება საერთოდ მიღებულ ზომებს, მაშინ მთავარი სამხარეთველოები წარუდგენენ მას სამხედრო-საზღვაო სახალხო კომისარს შტაბის უფროსის საშუალებით, თანახმად ამ ბრძანებაში ძიღებულ წესის პირველი მუხლისი.

§ 2. ქალაქის ყაირათის გაწვევისთვის წინადადებას ვაძლევ სამხედრო-საზღვაო სახალხო კომისარიატის ყველა სამხარეთველოებს, ნაწილებს და დაწესებულებებს მიიღონ ენერგიული ზომები, რათა ქალაქის დაზარჯვა შემციოდეს მინიმუმამდის, რისთვისაც საჭიროა ხელმძღვანელობა და შესრულება შემდეგი წესის: 1) მიმოწერა სრულდგომად ქალაქზე, რომლის ოდენობა არ უნდა აღემატებოდეს ნამდვილ საჭიროებას, ე. ი. ფურცლის ერთ ფოთზედ ან შერკვლზე; ამასთან შექანილი უვარგისი გარეგნული სახე ქალაქისა სრულიად არ უნდა იქნეს მიღებული მხედველობაში, 2) შტამის ქვევით თავისუფალი ადგილი არ უნდა რჩებოდეს; ნორმები იმ ქალაქებს, რომელზეც იცვება პასუხი, ან რომლების დამატებათაც იწერება ქალაქი— ისმება ტექსტის დასაწყისის ზევით, 3) გამოყენებული უნდა იქნეს ქალაქის ორივე გვერდი, 4) გადასაგზავნი წარწერა ხდება გასაგზავნ ქალაქების თავისუფალ ადგილებზე, 5) ერთი და იმავე დაწესებულების გახყოფილებათა შორის მიმოწერა შემციოდეს, 6) ბლოკნოტებისათვის და დასახი მხად გამოყენებულ იქნას დაბალი ღირსების ქალაქი, 7) პაკეტების ხმარება შემციოდეს; პაკეტები დაზადდეს ძველი გაზეთებისა და გამოსახვევ ქალაქლები.

საგან. 8) შავი იწერებოდეს ნაქერ-ნახევ ქალაქ-
დებზედ, რისთვისაც გამოყენებულ იქნას მთელი
არსებული წიბი და ქალაქი; ახალი ქალაქი შა-
ვისათვის ამიერიდან არავითარ შეფთხვევაში არ
უნდა იხარჯებოდეს.

სამხედრო-საზღვაო საქმეთა სახალხო კო-
მისარის მოადგილე **კვანტალიანი.**
შტაბის უფროსი გენერალური შტაბისა
ვახაშვილი.

ბ რ ძ ა ნ ე ბ ა № 82

საქართველოს საბჭოთა სოციალისტურ რესპუბლიკის სა-
ხალხო სამხედრო-საზღვაო კომისარიატისადმი.

§ 1 ვაცხადებ ცნობისათვის და სახელმძღვანე-
ლოდ შრომის კომისარიატის ცირკულიარის ასლს
22 აპრილს თარიღით № 14.

ა ს ლ ი: აღდგომის უქმეების გამო მუშა-მო-
სამანუერენი სამსახურიდანს რუღლიად თავისუფლდ-
ებიან 30 აპრილს (დიდს შაბათს) და აღდგომის
პირველსა და მეორე დღეს— 1 და 2 მაისს.

სამხედრო-საზღვაო საქმეთა სახალხო
კომისარი **შ. ელიავა.**
შტაბის უფროსი გენერალური
შტაბისა **ა. ვახაშვილი.**

28. აპრილი, 1921 წ.
ქ. ტფილისი.

ბ რ ძ ა ნ ე ბ ა № 83

საქართველოს საბჭოთა სოციალისტურ რესპუბლიკის სა-
ხალხო სამხედრო-საზღვაო კომისარიატისადმი

§ 1 საქართველოს საგანგებო კომისიასთან არსე-
ბული განსაკუთრებულ დანიშნულებათა ათასეული
ჩაითიცხოს კმაყოფაზე საქართველოს საბჭოთა სო-
ციალისტურ რესპუბ. მთავარ სამხედრო სამწეო სა-
მმართველოს მარჯაუში.

საფუძველი: ძე-XI არმიის სასურსათო სამმარ-
თველოს სასურსათო ბაზის № 2 ატესტატი № 2838.

სამხედრო-საზღვაო საქმეთა სახალხო
კომისარი **შ. ელიავა.**
შტაბის უფროსი გენერალური
შტაბისა **ა. ვახაშვილი.**

30 აპრილი, 1921 წ.
ქ. ტფილისი.

ბ რ ძ ა ნ ე ბ ა № 84

ს. ს. ს. რ. სახალხო სამხედრო და საზღვაო
კომისარიატისადმი.

§ 1 ყველა ყოფილი ოფიცრები გენერალუ-
რი შტაბისა, რომლებმაც დაამთავრეს სავსებით ან
შემოკლებული კურსები გენერალური შტაბის აკა-
დემიის და ოფიცრები შემდეგი სასპეციალო დარ-
გებისა: არტილერიის რკინის გზის, საპიორებისა,

ავიოსი, რადიოსი, აეტოსი, კავშირისა, ცენტრონი-
სა და სხვა, რომლებიც არ ირიცხებიან ჯარში ან
დაწესებულებებში სახალხო სამხედრო და საზღვაო
კომისარიატისა, რომლებმაც არ გაიარეს საანკე-
ტო—საატესტაციო კომისიაში ვალდებულნი არიან
აღრიცხონ სამი დღის განმავლობაში სახალხო სამ-
ხედრო და საზღვაო კომისარიატის შტაბში. შენო-
ბა ყოფილ კადეტთა კორპუსისა. პირველი დღე
აღრიცხვისა ინიშნება სამ მაისს ა. წ. საღამოს 5
საათზე აღდგომობრივი დროით.

სახალხო სამხედრო და
საზღვაო საქმეთა კომისარი **ელიავა.**

შტაბის უფროსი
გენერალური შტაბისა **ა. ვახაშვილი.**

28 აპრილი, 1921 ელი, ქ. თბილისი.

ბ რ ძ ა ნ ე ბ ა № 89.

საქართველოს საბჭოთა სოციალისტურ რესპუბ-
ლიკის სამხედრო და საზღვაო საქმეთა სახალ-
ხო კომისარიატისადმი.

ამისთანავე ერთად ვაცხადებ საქართველოს
საბჭოთა სოციალისტურ რესპუბლიკის მუშათა და
გლეხთა ინსპექციის სახალხო კომისარიატის ა. წ.
18 აპრილის, № 2094 მომართვის ასლს—ცნობი-
სათვის და სახელმძღვანელოთ:

ა ს ლ ი: ს. ს. ს. რესპუბლიკის მუშათა
და გლეხთა ინსპექციის სახალხო კომისარიატს ხში-
რად მოსდის ისეთი საქმეები, რომელიც მის გან-
ხილვის საგანს არ შეადგენს, რაც იწვევს გაუგებ-
რობას და საქმის გაჭიანურებას, რათა მოგლოს
ბოლო ასეთ მოვლენას, მუშათა და გლეხთა ინს-
პექციის სახალხო კომისარიატის საქმეთა სამმარ-
თველო ვალად რატცხ თავს, გაცნობით შემდეგი:
ქ. თბილისში არსებობს მუშათა და გლეხთა ინსპ-
ექციის სახალხო კომისარიატი, რომლის წინაშე
ანგარიშ ვალდებულია ყველა ცენტრალური დაწ-
ესკულებანი და მასთან კიდევ ქ. თბილისის მუშ-
ათა და გლეხთა ინსპექცია (ყოფილ ქალაქის თვით-
მმართველობის შენობაში), რომლის წინაშე ანგარ-
იშ-ვალდებულია ქ. თბილისის რევკომის დაწესებ-
ლებანი, ამატომ საქმის სასურველ დონეზე დაყე-
ნებისათვის და გაუგებრობის თავიდან ასაცილებუ-
ლად, უნდა მიემართოს ხოლმე იმ დაწესებულებას
რომელსაც პირდაპირ შეეხება ესა თუ ის საქმე.

სამხედრო და საზღვაო საქმეთა სახალხო კო-
მისარის მოადგილე **კვანტალიანი.**

შტაბის უფროსი გენერალური შტაბისა **ვახა-
შვილი.**

5 მაისი 1921 წ. ქ. თბილისი.

ბ რ ძ ა ნ ე ბ ა № 95

საქართველოს საბჭოთა სოციალისტურ რესპუბლიკის სახალხო სამხედრო-საზღვაო კომისარიატისადმი.

§ 1 ამასთანავე ვაცხადებ ცნობისათვის და სახელმძღვანელოდ საქართველოს რევკომის ცირკულიარის ასლს ა.წ. 20 აპრილს თარიღით № 2936.

ა ს ლ ი: რევკომში მიღებულ ცნობებიდან სჩანს, რომ ზოგიერთი საბჭოთა დაწესებულებებს და აგრეთვე არმიის დაწესებულებებს განუსაზღვრულად მიაქვთ საწყობებიდან მომარაგების საბჭოს მიერ აღრიცხული ქალაქი უკნასკნელი. დაუკითხავად ვინაიდან რესპუბლიკა განიცდის ქალაქის მწვავე კრიზისს, ამიტომ მთელი მომარაგებული ქალაქის წესიერად განაწილებისათვის წინადადება გეძლევათ, მომარაგების საბჭოს დაუკითხავათ არავითარ შემთხვევაში არ ისარგებლოთ ქალაქით და აგრეთვე სხვა საგნებით, რომელნიც აღრიცხულია და რომელიც უნდა განაწილდეს წესიერად აღნიშნულ საბჭოს მიერ“.

ამასთანავე ვბრძანებ, ქალაქით ისარგებლონ დივიზიის ნაწილებმა დივიზიის საშუალებით, დანარჩენებმა — მთავარ სამხედრო სამხეო სამმართველოს საშუალებით.

სამხედრო-საზღვაო სახალხო კომისარიატის მოადგილე **კვანტალიანი**.

შტაბის უფროსი გენერალური შტაბისა **ვახაშვილი**.

6 მაისი 1921 წ.
ქ. თბილისი.

განათლების კომისარიატი.

ს ი რ კ უ ლ ი ა რ ი

ს. ს. ს. რ. განათლების კომისარიატისა

განათლების კომისარიატის ქვეშეშეიარე სასწავლებლებსა და დაწესებულებებს უფროსებს.

განათლების კომისარიატის კოლეგიის დადგენილებით, კოლეგიის ნებადაურთველად არც ერთ პირს და დაწესებულებას არ უნდა გადაეცეს, ან არ დაეთმოს თქვენდამი რწმუნებული შენობა და სხვა რაიმე ქონება.

ზემოაღნიშნულს გაუწყებთ საყურადღებოდ და აღსასრულებლად.

დირექტორი **ალ. მიქაბერიძე**.
მდივანი **ი. ეპიტაშვილი**.

17 მარტი 1921 წ.

სასწავლოდ სირკულიარი

ს. ს. ს. რ. განათლების კომისარიატისა

სასწავლებლების დირექტორებს, უფროსებს და მმართველებს.

თანახმად განათლების კომისარიატის სასწავლო კოლეგიის დადგენილებისა სწავლა ტფალისის ყველა სასწავლებელში მომავალ ორშაბათიდან (21 მარტი) უნდა იწყებოდეს დილის 9 1—2 საათზე.

ამისდა მიხედვით სასწავლო კოლეგიას შესაძლებლად მიაჩნია გადიდებულ იქმნას ყოველდღიური გაკვეთილთა რიცხვი.

მთავარამგე **მ. თაქთაქიშვილი**.
მდივანი **ნ. ჩიგოგინე**.

19 მარტი 1921 წ.

სასწავლოდ სირკულიარი.

ს. ს. ს. რ. განათლების კომისარიატისა

სასწავლებლების დირექტორებს, უფროსებს და მმართველებს.

თანახმად განათლების კომისარიატის დადგენილებისა:

1. სასწავლებლების მართვა-გამგეობაში და როგორც სასწავლო წლის დამთავრებამდე არავითარ ცვლილებას არ უნდა ჰქონდეს ადგილი,

2. საშუალო სასწავლებლებმა უმეშვეო დამოკიდებულება უნდა იქონიონ განათლების კომისარიატთან.

3. დირექტორებს, უფროსებს და გამგეებს ევალებათ სასწავლებლების ქონების სრული დაცვა.

4. რადგან წითელ არმიელებს დიდი სურვილი აქვთ შეიძინონ სხვადასხვა ცოდნა, კომისარიატს სასურველად მიაჩნია თვითეთლმა სასწავლებელმა შეძლებისამებრ ხელი შეუწყოს არმიელებთან შესაფერ მეცადინეობის მოწყობას.

მთავარ გამგე **მ. თაქთაქიშვილი**.
მდივანი **ნ. ჩიგოგინე**.

21 მარტი 1921 წ.

ს ი რ კ უ ლ ი ა რ ი.

ს. ს. ს. რ. განათლების კომისარიატისა

განათლების კომისარიატის ხელქვეით სასწავლებლებსა და დაწესებულებებს უფროსებს.

საქართველოს მთავრობის განკარგულებით, ყოველ დაწესებულებას ევალება უცხო საელმწიფოთ წარმომადგენლებთან დაიპირონ დამოკიდებულება არა პირდაპირ უშუალოდ, არამედ გარეშე საქმეთა კომისარიატის შუამდგომლობით.

ზემოაღნიშნულს გაუწყებთ ცნობად და, აღსასრულებლად.

საქმეთა მმართველი **ალ. მიქაბერიძე**.
მდივანი **კ. არჯევანიძე**.

31 მარტი 1921 წ.

ს ი რ კ უ ლ ი ა რ ი

ს. ს. ს. რ. განათლების კომისარიატისა

სახალხო განათლების კომისარიატის უწყებაში შუადგენ დაწესებულებათა უფროსებს.

გთხოვთ სასწრაფოდ წარმოგზავნოთ კომისარიატში ცნობები იმის შესახებ, თუ რა და რა საკანცელარიო და საწარმოებელი მასალა, იბრაღი, ფაბრიკატები და სხვ. მსგავსი ნივთები იქნება საქარო თქვენდამი რწმუნებული დაწესებულებისათვის ა/წ. ივლისის 1-მდე.

საქმეთა მმართველი ალ. მიქაბერიძე

მდივანი დავ. დონდუა

საქმის მწარმოებელი ი. ეპიტაშვილი

11 აპრილი 1921 წ.

ს ა ს რ ა ფ ო ს ი რ კ უ ლ ი ა რ ი

ს. ს. ს. რ. განათლების კომისარიატისა.

სასწავლებელთა დირექტორებს, უფროსებს და მმართველებს.

ამით გაუწყებთ, რომ თანახმად განათლების კომისარიატის დადგენილებისა: 1. ატესტატებში და მოწმობებში თვითოეულ ჩამოთვლილ საგნის გვერდით უნდა აღნიშნულ იქნას მხოლოდ „საკმარისი“ ან „სრულიად საკმარისი“. სხვა რაიმე ნიშნის დასმა საჭირო არ არის; 2. ატესტატების და მოწმობების ბლანკებს მოგაწოდებთ განათლების კომისარიატი; 3. ექსტერნებათთვის, რომელთაც მსურთ მიიღონ კურსის დათავრების ატესტატები ან მოწმობები, შესაფერი გაპოცდა დანიშნულია 10 მაისიდან 30 მაისამდე; 4. გამოცდები სხვა კლასების მოწმობების მისაღებად გადადებულთა მომავალ შემოდგომისათვის.

მთავარკამე გ. თაქთაქიშვილი.

ადასტურებს მდივანი ნ. ჩიგოგიძე.

15 აპრილი 1921 წ.

ს ი რ კ უ ლ ი ა რ ი

ს. ს. ს. რ. განათლების კომისარიატისა.

საქადაქო და სამაზრო რეკომუნებს.

ამით გაუწყებთ რომ:

1. თანახმად განათლების კომისარიატის დადგენილებისა საქართველოს რესპუბლიკაში ყველა ტიპისა და საფეხურის სასწავლებელთა მოწაფეები უნდა დათხოვნილი იქნან სააღდგომოთ და საზაფხულოდ 27 აპრილს გაკვეთილების შემდეგ;

2. მოწაფეთა კლასიდან კლასში გადაყვანა და ატესტატების მიცემა უნდა მოხდეს საგნებში მათი წლიური წარმატების მიხედვით;

3. მომავალი სასწავლო წლის დასაწყისი გამოცხადებული იქნება თავის დროზე.

გაცნობებთ, რა ამას, გთხოვთ მოახდინოთ სათანადო განკარგულება, რათა თქვენს გამგებლობაში შუადგენ სასწავლებლებმა იმოქმედონ თანახმად ამ ცირკულიარისა.

მთავარკამე გ. ჭუმბურიძე.

მდივანი ნ. ჩიგოგიძე.

12 აპრილი 1921 წ.

ს ი რ კ უ ლ ი ა რ ი

ს. ს. ს. რ. განათლების კომისარიატისა.

სამუშაო სასწავლებელთა უფროსებს.

გაცნობებთ, რომ თანახმად სასწავლო კოლეჯის დადგენილებისა სწავლის ფულის შემოუტანლობისათვის არ უნდა დააბრკოლოთ მოწაფეები სიმშვიდის და სხვა მოწმობების მიცემის დროს.

საქმეთა მმართველი ალ. მიქაბერიძე.

მდივანი დავ. დონდუა.

საქმისმწარმოებელი ი. ეპიტაშვილი.

12 აპრილი 1921 წ.

ს ი რ კ უ ლ ი ა რ ი

ს. ს. ს. რ. განათლების კომისარიატისა.

სასწავლებლების დირექტორებს, უფროსებს და გამგეებს

ამასთანავე გაუწყებთ, რომ: 1. თქვენდამი რწმუნებულ სასწავლებლის ყველა მოსამსახურის საზაფხულო მისამართი ზედმიწევნით აღნიშნული უნდა იქონიოდ ყოველ ეამს სასწავლებლის კანცელარიაში. პირი მისამართების სიისა უნდა გამოგზავნოს განათლების კომისარიატს ტფილისში;

2. ატესტატების და მოწმობების მიცემას არ უნდა აბრკოლებდეს სასწავლო ფულის შემოუტანლობა.

საქმეთა მმართველი ალ. მიქაბერიძე

მდივანი კ. არჯევანიძე

19 აპრილი 1921 წ.

ს ი რ კ უ ლ ი ა რ ი

ს. ს. ს. რ. განათლების კომისარიატისა

სამუშაო სასწავლებელთა უფროსებს და ქადაქისა და მაზრების რეკომუნებს.

თანახმად კოლეჯის დადგენილებისა გთხოვთ სასწრაფოდ წარმოადგინოთ კომისარიატში თქვენდამი რწმუნებული სასწავლებლის შენობის აუცილებელი რემონტის მოსახდენად (განსაკუთრებით სახურავისა, დაზიანებული კედლებისა და სხვ.) სრული ხარჯთაღრიცხვა.

საქმეთა მმართველი ალ. მიქაბერიძე

მდივანი დ. დონდუა.

საქმის მწარმოებელი ი. ეპიტაშვილი.

19 აპრილი 1921 წ.

სი რ კ უ ლ ი ა რ ი

ს. ს. ს. რ. განათლების კომისარიატისა

საქალაქო და სამაზრო რეგამებს.

ამით გაუწყებთ, რომ:

1. თქვენს გამგებლობაში მყოფ სკოლების ყველა მასწავლებელთა საზაფხულო მისამართები უნდა იქონიონ სასწავლებლების გამგეებმა კანცელარიაში, ხოლო პირი ამ მისამართების სიისა ამ უნდა გამოგზავნონ საქალაქო ან სამაზრო რეგამებს საჭიროებას დროს მასწავლებელთა გამოწვევად კულტურული თანამშრომლობისათვის.

2. ატესტაციებისა და მოწმობათა მიცემის და მოწაფეთა კლასიდან კლასში გადაყვანას არ უნდა აბრკოლებდეს სასწავლო ფულის შეუტანლობა.

გაცნობებთ რა ამას, ვთხოვთ მოახდინოთ სათანადო განკარგულება ამ ცირკულიარის სასწრაფოდ შესასრულებლად.

მთავარი გამგე გ. ჭუმბურიძე.

მდივანი ნ. ჩიგოგოძე

19 აპრილი 1921 წ.

სი რ კ უ ლ ი ა რ ი

ს. ს. ს. რ. განათლების კომისარიატისა

გერძო სასწავლებლების დირექტორებს, უფროსებს და გამგებს.

ამით გაუწყებთ, რომ განათლების კომისარიატი ცირკულიარის № 2008, მუხლი მე-2 შესახებ სწავლის ფულის შეტანისა, ეხება მხოლოდ იმ სასწავლებლებს, რომელთაც იწახავს მთავრობა.

შენიშვნა: აღნიშნულ ცირკულიარის მუხლში ნათქვამია: 2 ატესტაციების და მოწმობების მიცემას და მოწაფეთა კლასიდან კლასში გადაყვანას არ უნდა აბრკოლებდეს სწავლის ფულის შემოუტანლობა.

მთავარგამგე მ. თაქთაქიშვილი

მდივანი ნ. ჩიგოგოძე

21 აპრილი 1921 წ.

არზოფიციალური განყოფილება.

ნატურალური გადასახადი

აშხ. ლენინის მობხენება რ. კ. პ. მე-X ყრილობაზე.

პროფეტარიატის შეთანხმება გლეხთა უმრავლესობასთან.

აშხანაგებო! განაწირის გადასახადით შეცვლის საკითხი უპირველეს ყოვლისა და ყველაზედ მეტად წარმოადგენს პოლიტიკურ საკითხს, ვინაიდან

დღეა აზრი ამ საკითხისა შეიცავს მშრომელი კლასის დამოკიდებულებას გლეხობისადმი.

ამ საკითხის წამოყენება იმას ნიშნავს, რომ ჩვენ ხელახლად, მე ვიტყვით უფრო მეტის სიფრთხილით—დაძაბებით უნდა გადავსინჯოთ და განვიხილოთ დამოკიდებულება ამ ორი მთავარი კლასისა, რომელთა ურთიერთ შორის ბრძოლა ან შეთანხმებაც სწყვეტს მთელი ჩვენი რევოლუციის ბედ-იღბალს.

მე საჭიროვს არ მიმაჩნია დაწვრილებით შევჩერდეთ საკითხთა ასეთი გადასინჯვის მიზნებზედ. თქვენ, რა თქმა უნდა, ძალიან კარგად იცით თუ როგორია მოვლენათა მთელი ჯამი, განსაკუთრებით უკიდურეს გაჭირვების ნიადაგზე წარმოშობილ მოვლენათა, ოაიკ გამოიწვია ომია, განადგურება, დემობილიზაცია და მოუსავლობა. ამ მოვლენებმა შექქნა გლეხობისათვის განსაკუთრებით მძიმე, მწვავე მდგომარეობა და აუცილებლად გააძლიერა მისი მგრეუობა—პროლეტარიატიდან ბურჟუაზიისაკენ.

ორი სიტყვა ამ საკითხის თეორეტიულ მნიშვნელობის ან მის თეორეტიულად მიდგომის შესახებ: ეჭვი არ არის, რომ სოციალისტური რევოლუციის მოზღენა ისეთ მხარეში, სადაც მცხოვრებთა დიდს უმრავლესობას შეადგენს წვრილი მიწათ-მოქმედი მწარმოებლები, შესაძლოა მხოლოდ მათელ რიგ გარდამავალ ზომათა საშუალებით, რომლებიც სრულიად საჭირო არ იქნებოდა კაპიტალისტურად განვითარებულ ქვეყნებში, სადაც დაქირავებული მუშები წარმოებასა და მიწათ-მოქმედების დარგში შეადგენენ ფრიად დიდს უმრავლესობას.

კაპიტალისტურად განვითარებულ ქვეყნებში არის ათეულ წლოზის განმავლობაში ჩამოყალიბებული მიწის მუშათა კლასი. მხოლოდ ასეთ კლასს შეუძლია იყოს ყვარჯები როგორც ეკონომიურად ისე პოლიტიკურად სოციალიზმზე უშუალოდ გადასვლისათვის. მხოლოდ ისეთს ქვეყნებშია შესაძლებელი კაპიტალიზმიდან სოციალიზმზე გადასვლა, სადაც ეს კლასი საკმაოდ არის განვითარებული. მთელ რიგ ნაწარმოებებში, ყველა ჩვენს გამოვლენებში და ყველა პრესაში ჩვენ ხაზს უსვამდით იმას, რომ რუსეთში ასე არ არის საქმე, რომ რუსეთში ჩვენა გვეყავს მუშების უმცირესობა, ხოლო წარმოების ძლიერ დიდ უმრავლესობას შეადგენენ წვრილი მიწათ-მოქმედნი. ასეთს ქვეყანაში სოციალური რევოლუციის გამარჯვება შეიძლება მხოლოდ ორს პირობაში: პირველი: მისთვის თავის დროზე სოციალური რევოლუციით მხარის დაჭერით ერთს ან რამოდენიმე მოწინავე ქვეყანაში.

როგორც თქვენ იცით ამ პირობისათვის ჩვენ ძლიერ ბევრი გავაკეთეთ წარსულთან შედარებით, მაგრამ ეს სრულიადაც საკმარისი არ არის, რომ იგი სინამდვილედ იქცეს.

მეორე პირობა არის—გლეხობის უმრავლესობასთან შეთანხმება პროლეტარიატისა, რომელიც ანხორცილებს თავის დიქტატურას ანუ ხელთ უპყრია სახელმწიფო ხელისუფლება.

ეს შეთანხმება ფაქტად უარყოფს მკერდს, რომელიც შეიქმნა ზომებისა და გადასვლების მთელი რიგს. აქ უნდა ითქვას, რომ მთელი ჩვენი პროპაგანდისა და ავტორიტეტის საქმე სიწმინდეზე უნდა ავაგოთ.

ის ხალხი, რომელსაც პოლიტიკად მიანჩნია წვრილმანი ხერხი, რომელიც ხშირად თითქმის მოტყუებაში მიდის, ჩვენს წრეში უნდა შეშვდეს თვით უსახურივეს განაპროლოგებას. კლასების მოტყუება არ შეიძლება. ჩვენ სამი წლის განმავლობაში ძლიერ ბევრი გადაკეთეთ იმისთვის, რომ მასსებში ავღვიმადლობინა პოლიტიკური შეგნება. მასსებმა ყველაზედ მეტი ისწავლეს მწვავე ბრძოლებიდან.

ჩვენ თანახმად ჩვენი მსოფლმხედველობისა, ჩვენი 10 წლის*) რევოლუციური გამოცდილებებისა და ჩვენი რევოლუციურის ვაკვეთილების მიხედვით-საკითხი უნდა დავაყენოთ პირდაპირ: კლასების ინტერესები სხვა და სხვანაირია, — წვრილ მიწათ-მოქმედს არ უნდა ის, რაც უნდა მოშას.

ჩვენ იცით, რომ მხოლოდ გლეხობასთან შეთანხმებას შეუძლიან გადაარჩინოს რუსეთში სოციალისტური რევოლუცია, ვიდრე რევოლუცია არ მომხდარა სხვა ქვეყნებშიაც და ასე პირდაპირ ვილაპარაკოთ ყველა კრებაზე და პრესაში. ჩვენ კი არ უნდა ესკიზობოდეთ, რისამე დაფარვას, არამედ პირდაპირ უნდა ვსტკვით, რომ გლეხობა უკმაყოფილოა ჩვენში დამყარებულ ფორმით, რომ მას არა შესწის ამ ფორმის შეთვისება და, რომ იგი შიშობდას დასე ვერ იარსებებს. ეს უდავოა. ეს მისი ნებისყოფაა გარკვევით გამოითქვა. ეს არის ნებისყოფა შიშობილი მასსების უდიდესი ნაწილისა. ჩვენ ანგარიში უნდა გაუწიოთ ამას, და ჩვენც საკმაოდ ფაქტობრივ პოლიტიკოსები ვართ, რომ პირდაპირა მსთქვით: მოიტათ და გადავსინჯოთ.

ჩვენ უნდა ესტკვით: თქვენ გინდათ უკან წასვლა, თქვენ გინდათ კარბო მესაკუთრებისა და თავისუფალი იაქრობის მთლიანად აღდგენა? მაშინ, ეს იმას ნიშნავს. რომ ჩვენ მოვეყვით კაპიტალისტებისა და შემამოლოთა ბატონობის ქვეშ უთუოდ და ავიცილებოდ. ამას ამოწმებს მთელი რიგი ისტორიული მაგალითებისა და მაგალითები რევოლუციურის. სულ მთავრი ლაპარაკი კომუნისტებისა და პოლიტიკური ეკონომისტის ანბანიდან — დამტყიცებს ამის ავტორიტეტობას. მაშ, მოიტათ და განვიხილოთ. სასარგებლოა თუ არა გლეხობისათვის, რომ იგი დაშორდეს პროლეტარიატს ისე, რომ დაეჭანოს უკან და ქვეყანაც მიიყვანოს კაპიტალისტებისა და მიშამოლოთა ხილისუფლებამდე. განიხილოთ თქვენ თვითონ და ნება დაგართეთ ერთად განხილოვისაც.

და ჩვენ ვთქვით, რომ თუ ამას სისწორით განვიხილავთ, ანგარიში ჩვენი სასარგებლო იქნება, მიუხედავად პროლეტარიატისა და წვრილ მიწის-

*) რედაქცია ფიქრობს, რომ რუსულს ტექსტში მოყვანილი სიტყვა, — „10 წლის“, შეცდომით არის დაბეჭდილი.

ჩვე.

მფლობელთა სრულის და ღრმად შეგნებულ ეკონომიური ინტერესების სხვა დასხვარებისა.

საშუალოთა დაკმაყოფილება

როგორც ძნელი არ უნდა იყოს ჩვენი მდგომარეობა რესურსების მხრივ, მაინც უნდა ვადავსწყვიტოთ ამოცანა საშუალო გლეხობის დაკმაყოფილებისა. გლეხობა ვახდა ვაცილებით უფრო საშუალო ვიდრე წინად იყო, წინააღმდეგობანი მოგვარდა, მიწა განაწილებულია თანაბრად, „კულაკს“ ჩამოეჭრა მიწები და იგი თვალსაჩინოდ გაიძარცვა. შიდა რუსეთში უფრო მეტად ვიდრე უკრაინაში, ციმბირში უფრო ნაკლებად, მაგრამ საზოგადოდ კი სტატისტიკური საბუჯების მიხედვით უდავოა, რომ სოფელი გათანაბრდა და გათანასწორდა, ესე იგი მოსპო უკიდურესი განსხვავება სოფლის ბოზოლი გლეხობას, და უმიწაწყლოთა შორის. მოხდა ყველაფრის გათანასწორება და საზოგადოდ გლეხობა ჩადგა საშუალო მდგომარეობაში.

ჩვენ შეგვიძლიან თუ არა დავაკმაყოფილოთ ეს საშუალო გლეხობა, როგორც ასეთი თავისი ეკონომიურის თავისებურებითა და ეკონომიურის საფუძველით. თუ ვინმე კომუნისტთაგანი ოცნებობდა, რომ შესაძლებელია სამს წელიწადში გარდაიქმნას წვრილ მიწათ-მოქმედების ეკონომიური ბაზა, ეკონომიური საფუძველი, იგი, რასაკვირველია ფენტაზიორი იყო. და სრულიად საქრო არ არიო ცოდვის დამალვა, ასეთი ფენტაზიორები ბლომად იყვენ ჩვენს შორის. და ამაში განსაკუთრებით ცუდი და დასაძარახისი არაფერია: როგორ შეიძლებოდა ჩვენნიარ ქვეყანაში სოციალური რევოლუციის დაწყება უფანტაზიორებოდ? პრაქტიკამ — ექვი არ-არის, ვგაწვენა თუ რა უდიდესი როლის თამაში შეუძლიანთ სხვა და სხვა სახის გამოცდასა და დასაწყისს მიწის მეურნეობის კოლექტიურ ნიდაგზე წარმოების სფეროში. მაგრამ პრაქტიკამდე გვიჩვენა რომ ამგვარმა ცდამ როგორც ასეთმა, ითამაშა აგრედვე უარყოფითი როლიც, როდესაც სოფლად კომუნებისა და კოლექტივების მოსაწყობად მიდიოდა ხალხი, მიდიოდა ნამდვილ კეთილის განზრახვებითა და სურვილებით, მაგრამ არ კი იცოდა ასეთი მეურნეობა იმიტომ, რომ მას არა შქონდა კოლექტიური გამოცდილება. თქვენ ძალიან კარგად იცით, რამდენი იყო ასეთი მაგალითი.

ვიმეორებ რომ ეს საკვირველი არ არის, ვინაიდან წვრილი მიწათ-მოქმედის გარდაქმნისა და გადამუშავების საქმე, საქმე მთელი მისი ფსიხოლოგიისა და გამოცდილებათა გადამუშავებისა, არის ისეთი საქმე, რომელიც მოითხოვს თაობებს. წვრილ მიწათ-მოქმედების მიმართ ამ საკითხის გადაწყვეტადა მისი ფსიხოლოგიის ასე ვსტკვათ-გაჯანსაღება, შეუძლიან მხოლოდ ნატურალურ ბაზას, ტენიკას, ტრაქტორებისა და მანქანების მოხმარებას მიწათ-მეურნეობის ნიდაგზე მასსიურ მასშტაბში, ელექტროფიკაციას მასსიურ მასშტაბში.

აი, რა გარდაქმნიდა წვრილ მიწის-მეურნეს ძირუფლად და უდიდესის სისწრაფით.

მე თუ ვამბობ, რომ საქორთა თაობანი მეთქი, ეს იმას არ ნიშნავს, თათქოს საქორთ იყოს ასეული წლები. თქვენ კარგად იცით, რომ ტრაქტორებისა და მანქანების შექმნისა და უზარმაზარი მხარის ელექტროფიკაციის განხორციელების საქმე მოითხოვს არა ნაკლებ ათეულ წლებს. აი, როგორია რეალური მდგომარეობა.

ახლა საკითხავია, როგორ გავაკეთოთ ეს. ჩვენ უნდა შევეცადოთ, რომ დავაკმაყოფილოთ მოთხოვნილება იმ გლეხებისა, რომელნიც არ არიან დაკმაყოფილებულნი, რომელთა უკაყოფილება კანონიერია და რომელნიც არ შეიძლება კმაყოფილნი იყვნენ. ჩვენ უნდა ვსაუბროთ: „დიახ, არ შეიძლება შემდეგშიც გაგრძელდეს ასეთი მდგომარეობა.“ როგორ უნდა დავაკმაყოფილოთ ეს გლეხობა, და რას ნიშნავს მისი დაკმაყოფილება? საიდან შეგვიძლიან მივიღოთ პასუხი ამ კითხვაზე. თუ როგორ უნდა დავაკმაყოფილოთ იგი?

რალა თქმა უნდა, ეს პასუხი თვით იმავე მოთხოვნილებათაგან უნდა მივიღოთ. ჩვენ ვიცნობთ ამ მოთხოვნილებებს. მაგრამ ჩვენ უნდა შევამოწმოთ ისინი, თავი უნდა მოუყაროთ ეკონომიურ მეცნიერებაში ყველაფერს იმას, რაც კი ვიცით მიწათ-მოქმედის ეკონომიურ მოთხოვნილებათა შესახებ.

როდესაც ამ საკითხს დაუკვირდებით, ჩვენ უფროადა წამოვიძახებთ ჩვენთვის: წვრილი მიწათ-მოქმედის დაკმაყოფილება საქმის დედა აზრის მიხედვით ორი რამით შეიძლება: პირველი: საქორთა ერთგვარად გარკვეული ადებ-მიცემობის თავისუფლება წვრილ კერძო მეურნისათვის და მეორე: საქორთა საქონლისა და ნაწარმოებთა მოენა.

რა არის თავისუფალი ადებ-მიცემობა თუ სააღებ-მიცემო არაფერი იქნება და თავისუფლება ვაჭრობისა, თუ სავაჭრო არაფერი იქნება? მაშინ ეს ქალაქად გადაიქცევა, ხოლო კლასები, კმაყოფილებიან არა ქალაქადებით, არამედ მატერიალური საგნებით.

ეს ორი პირობა კარგად უნდა შევიგნოთ. როგორ უნდა ვიზოვოთ საქონელი? ამაზე შემდეგ ვილაპარაკებთ. შევსძლებთ თუ არა ჩვენ მათს შოვნას, ამაზე უნდა შევიჩინოთ.

რა არის ადებ-მიცემობის თავისუფლება? ადებ-მიცემობის თავისუფლება არის ვაჭრობის თავისუფლება, ხოლო ვაჭრობის თავისუფლება ნიშნავს უკან, კაპიტალიზმისკენ დაბრუნებას.

ადებ-მიცემობისა და ვაჭრობის თავისუფლება ნიშნავს ცალკე წვრილ მეურნეობათა ურთი-ერთ-შორის საქონლის გაცვლა-გამოცვლას. ჩვენ ყველამ, ვისაც კი მარქსიზმის ანბანი მაინც უსწავლია, ვიცით, რომ ამ ადებ-მიცემობისა და ვაჭრობის თავისუფლებიდან აუცილებლად გამომდინარეობს საქონლის მწარმოებლის დაყოფა-კაპიტალის პატრონად და მუშა ხელად, მათი დანაწილება კაპიტალისტად და დაქირავებულ მუშად, ესე იგი ხელახლად გარდაქმნა დაქირავებულ კაპიტალისტურ მონობისა, რომელიც ზეციდან კი არა ვარდება, არამედ მთელს მსოფლიოში იზრდება მხოლოდ და მხოლოდ

სავაჭრო საქონლის მიწათ-მოქმედების მეშვეობით. ეს ჩვენ ძალიან კარგათ ვიცით თეორეტიულად, და რუსეთში, ვინ კი დაპვირვებია წვრილ მიწის-მეურნის ცხოვრებასა და მისი მეურნეობის პირობებს, არ შეიძლება არ შეამჩნიოს ეს.

ახლა საკითხავია როგორ, შეუძლიან თუ არა კომუნისტურ პარტიას აღიაროს ვაჭრობის თავისუფლება და მასზე გადასვლა? არის თუ არა აქ შეუზღვებელი წინააღმდეგობანი? ამაზე უნდა ვუპასუხოთ: ამ საკითხის ფაქტიური გადაწყვეტა ექვი არ არის, მეტის მეტად ძნელია.

მე წინდაწინვე ვგრძნობ და ამხანაგებთან ზაასიდანაც ვიცი, რომ განაწერის გადასახადით შეცვლის წინასწარი პროექტი ყველაზე მეტად კანონიერსა და აუცილებელ კითხვებს გამოიწვევს იმის შესახებ, რომ გაცვლა გამოცვლა ნებადართულია ადგილობრივი მეურნეობის ადებ-მიცემობის ფარგლებში: რას ნიშნავს ეს? რანაირია მისი საზღვარი, როგორ უნდა განვხორციელოთ იგი?

თუ ვინმე ფიქრობს, რომ ამგვარ კითხვაზე პასუხი მიიღოს ეხლანდელს ყრილობაზე, იგი სცდება. ამ კითხვაზე პასუხს მივიღებთ ჩვენი კანონმდებლობისაგან. ჩვენი დანიშნულებაა მხოლოდ პრინციპიალური ხაზის გატარება ლოზუნგის წამოყენება. ჩვენი პარტია—მთავრობის პარტიაა და ის დადგენილება, რომელსაც გამოიტანს პარტიული ყრილობა, სავალდებულო იქნება მთელი რესპუბლიკისათვის. და ჩვენ აქ პრინციპიალურად უნდა გადავწყვიტოთ ეს საკითხი. ჩვენ საკითხი პრინციპიალურად უნდა გადავწყვიტოთ, ვაცნობოთ ამის შესახებ გლეხობას იმ-ტომ, რომ უკვე მარხოლოვებულია დათესვის დრო, და შემდეგ ავამოძრაოთ მთელი ჩვენი აპარატი, მთელი ჩვენი თეორეტიული ძალღონე, მთელი ჩვენი პრაქტიკული გამოცდლება რათა ვნახოთ, როგორ გავითლება ეს.

ადგილობრივი მეურნეობის ადებ-მიცემობის თავისუფლება პროლეტარული ხელისუფლების დროს.

შეიძლება თუ არა ამის გაკეთება, თეორეტიულად რომ ვსაუბროთ, შეიძლება თუ არა განსახლურულ ფარგლებში ადგილობრივ იქმნას ვაჭრობის თავისუფლება, თავისუფლება კაპიტალიზმისა წვრილ მიწათ-მეურნისათვის ისე, რომ ამით საფუძველი არ შეერყეს პროლეტარიატის პოლიტიკურ ხელისუფლებას? შეიძლება თუ არა ეს? შეიძლება, ვინაიდან საკითხი ზომიერებას ეხება. ჩვენ, რომ ისეთს მდგომარეობაში მოვქცეულიყავით, რომ შესაძლო გამხდარიყოს თუნდაც მცირე რაოდენობის საქონელი მიგველო და იგი ხელთა ჰქონოდა სახელმწიფოს, ხელთა ჰქონოდა პოლიტიკური ხელისუფლების მქონე პროლეტარიატს და და შევკვლივოდა ამ საქონლის სააღებ-მიცემოთ გაშვება, — ჩვენ, როგორც სახელმწიფო ჩვენს პოლიტიკურ ხელისუფლებას მიუმატებდით აგრედვე ეკონომიურ ხელისუფლებასაც. ამ საქონლის სააღებ-მიცემოდ გაშვება გამოაცოცხლებს წვრილ მიწათ-მოქმედებას

რომელიც ამ ჟამად საშინლად მოღუწებულთა ომი, მიერ გამოწვეულ მძიმე პირობებისა, განადგურებისა და წვრილ მიწათ-მოქმედების ხელახლად ამოძრავების შეუძლებლობისა გამო. წვრილმანი მუჟღუგენი. წამოქეზებულია და შეესაბამება მის ეკონომიურ ბაზას. ე. ი. წვრილ ცალკე მეურნეობას. აქ თავს ვერ დაახსრვთ ადგილობრივ აღებ-მიცემობის თავისუფლებას.

უკეთეს ეს აღებ-მიცემობა სახელმწიფოს საქონელზე გადაცემის დროს აძლევს პურის განსაზღვრულ მინიმალურ რაოდენობას, რომელიც საკმარისი ქალაქისა, ფაბრიკისა და წარმოების მოთხოვნილებათა დასაკმაყოფილებლად, ჩაშინ ეკონომიური აღებ-მიცემობა მყარდება ისე, რომ სახელმწიფო ხელისუფლება მაგრდება და რჩება პროლეტარიატის ხელში.

გლებობა პრაქტიკაში თხოულობს, აჩვენონ მას, რომ მუშას, რომელსაც ხელთა აქვს ქარხნები, ფაბრიკები, წარმოება, შეუძლიან დაამყაროს აღებ-მიცემობა გლებობასთან.

მეორეს მხრივ ჩვენი უზარმაზარი სამიწათ-მოქმედო ქვეყანა, რომელსაც არა აქვს რიგანი გზები, რომელიც მოფენილია თვალუწვდენელის ველებით, რომელშიც არის სხვა და სხვა ხასიათის სასოფლო მეურნეობა და სხვა. აუცილებლად გულსხმობს აღებ-მიცემობის განსაზღვრულ თავისუფლებას ადგილობრივ მიწათ-მოქმედებისა და წარმოების მასშტაბში.

ამ მხრივ ზევით იყო შეცდომა და უდიდესი დანაშაულობა იქნებოდა აქ დანახვა და არ გაგება იმისა, რომ ჩვენ არ დავიცავით ზომები, რომ არ ვიცოდით როგორ დაგვეცვა იგი. მაგრამ აქაც იძულებითი აუცილებლობა იყო — ჩვენ აქამომდე ისეთს ვაფთხებულ და გაუგონარ მძიმე ომის პირობებში ვსკობდოდით, რომ თვით ეკონომიურ დარგშიც კი მხოლოდ სამხედრო მოქმედების შეტარება იქნებოდა დაგვრჩენია. და სასწაული იყო ის, რომ ასეთმა განადგურებულმა მხარემ აშინა რომ გაუძლო, — და ეს სასწაული ზეცილიან კი არ ჩამოვარდნილა, არამედ იგი წარმოსდგა მუშათა კლასისა და გლებთა ეკონომიურ ინტერესებიდან, რომელთაც ეს სასწაული შექმნეს თავის სიმტკიცით: იმასაწაულის წყალობით უკუ-ვაგდეთ მემამულენი და კაპიტალისტები. მაგრამ ამავე დროს არის იერტი უეტკო ფაქტი, რომელიც არ უნდა დავფაროთ ავტორიტეტისა და პროპაგანდაში, რომ ჩვენ შევტოვეთ უფრო ღრმად, ვიდრე ეს აუცილებელი იყო თეორეტიულად და პოლიტიკურად. ჩვენ შეგვიძლიან დაუშვათ ადგილობრივი თავისუფალი აღებ-მიცემობა თვალსაჩინო რაოდენობით. დაუშვათ მაგრამ არა ისე, რომ დაირღვეს პროლეტარიატის პოლიტიკური ხელისუფლება, არამედ ისე, რომ უფრო განმტკიცდეს იგი. როგორ შეიძლება — ეს პრაქტიკის საქმეა. ჩემი საქმეა — დაგიმტკიცოთ, რომ ეს თეორეტიულად დასაშვებია. სახელმწიფო ხელისუფლების სათავეში მდგომ პროლეტარიატს, ცათუკი მას გააჩნია რაიმე რესურსები, თავისუფლად შეუძლიან დაუშვას მათი აღებ-მიცემობა და

ამ მხრივ მიადწიოს საშუალო გლების განსაზღვრულ დაკმაყოფილებას, რომელიც უნდა დაკმაყოფილებულ იქნეს ადგილობრივ სამეურნეო საშუალებების მიცემობის საფუძველზე.

კოოპერაციამე.

ეხლა მე უნდა შევეხო საკითხს კოოპერაციამე. რასაკვირველია, კოოპერაცია ჩვენ გვეჭირა ადგილობრივ სამეურნეო აღებ-მიცემობის დროს. ჩვენ ნი პროგრამა ხაზ გასმით ამბობს, რომ განაწილებისთვის საუკეთესო აპარატი არის კაპიტალიზმი — სავან დაჩენილი კოოპერაცია, რომ ეს აპარატი უნდა შევიწარმოთ. ეს ნათქვამია პროგრამაში. გამოვიყენეთ თუ არა ჩვენ კოოპერაციამე ძალიან მცირედ. ესეც მოხდა ზოგი შეცდომისა და ზოგი სამხედრო საქმის შედეგით. კოოპერაცია ჰყოფდა უფრო მეტად სამეურნეო, უფრო მეტად უმაღლეს გლეხმენტებს ეკონომიურის მხრივ და თვით ამით კი პოლიტიკაში იგი ჰყოფდა მენშევიკებსა და ს. რ. -ებს. ეს ქიმიური კანონია, აქ ვერაფერს გააწობს კაცი. მენშევიკები და სოც. - რევოლიციონერები ეს ის ხალხია, რომელნიც შეგნებთ თუ შეუგნებლად აღდგენენ კაპიტალიზმს და შევლიან იუდენიჩებს. ესეც კანონია. ჩვენ მათ უნდა ვვომოთ. და რახან ვვომებით — მეომრულათ უნდა ვვომოთ. ჩვენ ჩვენი თავი უნდა დაგვეცვა. და ჩვენ დავიცავით ჩვენი თავი. მაგრამ შეიძლება დავრჩეთ ეხლანდელს მდგომარეობაში? არ შეიძლება. და ამით ხელების შეკვრა შეცდომა იქნება უსათუოდ. აი, რატომ შემომაქვს კოოპერაციის საკითხის შესახებ რეზოლიუცია, რომელსაც ძლიერ მოკლეთა და შევავიკითხავთ ამას:

რაღანაც რ. კ. პ. მე-IX ე ყრილობის რეზოლიუცია კოოპერაციასთან დამოკიდებულების შესახებ მთლად აშენებულია განაწილის პრინციპის მიღებაზე. რომელიც ეხლა ნატურალურის გადასახადით იცვლება, რ. კ. პ. მე-X ყრილობა აღდგენს:

ხსენებული რეზოლიუცია გაუქმდეს. ყრილობა ავალდებს ცენტრალურ კომიტეტს, შეიმუშაოს და გაატაროს პარტიულ და საბჭოთა წესისამებრ დადგენილებანი, რომელნიც გააუმჯობესებენ და განავითარენ კოოპერაციების აგებულებასა და მოღვაწეობას თანახმად რ. კ. პ. პროგრამისა და განაწილის ნატურალურ გადასახადით შეცვლასთან შეფარდებით*.

მაგრამ მე-IX ყრილობის რეზოლიუცია ხელებს გვიკრავს, იგი ამბობს: „დაუმორჩილდეს კომპრომის“. კომპრომის მშენებნი დაწესებულებათა, მაგრამ უთუოდ დამორჩილება მისთვის კოოპერაციისა და ამით საკუთარი ხელების შებოქვა წვრილ მიწის-მოქმედთადმი დამოკიდებულებათა გადასინჯვის დროს, ეს ნიშნავ პოლიტიკურად აშკარა შეცდომის ჩადენას.

ჩვენ უნდა მივანდოთ არჩეულ რ. კ. რომ მან შეიმუშაოს და აღადგინოს ზომები და ცვლილებანი. ჩვენ ამ შემთხვევაში, თეორეტიულად რომ ვსთქვათ, ვდგევართ მთელ რიგ გადასასვლელ საფეხურთა და გადასასვლელ ზომათა წინაშე.

საქმის რეგისტრაციის ნომერი

ჩვენთვის ცხადია ერთი: მე XI ყრილობის რეზოლუცია გულისხმობდა, რომ ჩიენი მოძრაობა წაიღო პირდაპირის ხაზით. მაგრამ აღმოჩნდა, როგორც აღმოჩენილი რევოლუციის ისტორიაში, რომ მოძრაობა წავიდა მინიჭულ-მოხვეულებით. ასეთი რეზოლუციით ხელების შეკრა პოლიტიკური შეცდომაა. ვაუქვებთ რა მას, ჩვენ ვამბობთ, რომ უნდა ვიხრებოდნენ გეგმით პროგრამით. რომელიც ხაზს უსვამს საკომუნისტო აპარატის მნიშვნელობას.

ვაუქვებთ რა მას, ჩვენ ვამბობთ: „შეუფარდეთ განაწილების სურსათით გადასახადით შეცდომას“ მაგრამ როდის ვაუქვებთ ჩვენ ამ ს? არა უადრეს მოსაგლისა, ესე იგი რამოუხერხებულად შეგვმდეგ. ერთნაირად იქნება ეს სხვა და სხვა ადგილებში? არავითარ შემთხვევაში. (კონტრალური რუსეთის, უკრაინის, ციმბირის გაშაბლონება, მათი ერთგვარი შაბლონისათვის დამორჩილება უდიდესი სისულელე იქნება.

მე წინადადებას ვიძლევი რომ ადგილობრივ ადგილ-მოკლებების შესახებ ძირითადი აზრი ყრილობის მიერ გამოტანილ იქნეს დადგინდების სახით. ვფიქრობ, რომ ამის შემდეგ, ამ მახლობელ დღეებში უკვე ვალდებული იქნება წერილი ცენტრ. კომიტეტისა, რომელიც იტყვის და რა თქმა უნდა, ის ამას უკეთესად იტყვის ვიდრე მე ვხვალ ვამბობ: „არათფერი არ დაამტვრიოთ, ნუ აჩქარდებით, ნაუკუხადვე სიბრძნეს ნუ დაიწყებთ; მოიქეცით ისე, რომ მთავარად დააკმაყოფილოთ საშუალო გლეხობა, ოღონდ ისე კი, რომ პროლეტარიატის ინტერესები არ დაირღვეს. სცადეთ ეს, სცადით სხვა ისწავლეთ პრაქტიკულად, გამოცდილებით, მერე ვაგვიზარეთ ჩვენ და გვითხარით, რას მოახწიეთ; ხოლო ჩვენ შევქმნით სპეციალურ კომისიას, თუნდა რამოდენიმე კომისიას, რომელიც თქვენს გამოცდილებებს გამოიყენებს.

იმისთვის, რომ შემდეგ წინ წავიძღვაროთ ეს გამოცდილებანი, ჩვენ ათჯერ უნდა შევამოწმოთ მიღებული ზომები.

ეკონომიურად სულის მოთქმა.

ჩვენ მოგვცემენ კითხვას და მოისურვებენ გაგებას თუ სად უნდა ვიშოვოთ საქონელი? ვხვალ ჩვენ ეს შეგვიძლიან, რადგან ჩიენი ეკონომიური მდგომარეობა ფრიად გაუმჯობესდა საერთაშორისო მასშტაბით. როგორ მოვახერხებთ ჩვენ ამის განხორციელებას—ეს სხვა საკითხია, მაგრამ ამისათვის განსაზღვრული შესაძლებლობა არსებობს.

ვიმეორებ, იმ ტიპის ეკონომიური ურთიერთობა, რომელსაც იღებს მოკავშირე სახელმწიფოთა ბლოკი მაღლა, პროლეტარულ სახელმწიფოს ხელისუფლებას საშუალებას მისცემს გლეხობასთან თავისუფალ აღებ მიცემობისას დაბლა. მე უკვე მომიხდა ამაზედ ლაპარაკი და ზოგიერთი დაცინვის გამოწვევა. მოსკოვში არის ინტელიგენტურ-ბიუროკრატიული მთელი წოდება, რომელიც სცდობას შექმნას „საზოგადოებრივი აზრი“ მან დაიწყო თავის დანუგეშება: აი, კომუნისმი ასე,

და ასე, იგი გამოვიდა იმ კაცის მსგავსი (რეკონსტრუქციის) მელსაც დაბლა ყავარჯენები აქვს ხოლო სახის ადვილას კი—რადაც შეხვეული უნდაყო და ამ კომუნისმიდან რჩება რაღაც გამოცანური სურათით.

ამნაირი ოხუნჯობანი მე სავალდებულოდ გამოვიტყვებ. მაგრამ ეს ოხუნჯობა ან ბიუროკრატიულია, ან სერვილური არ არის იგი. რეკონსტრუქციის მიზანმიმართულად ისეთ მდგომარეობაში, რომ იგი მდგომარეობა ყველაზედ მეტად იმ კაცის მდგომარეობას წააგავდა, რომელსაც სრული ნახევრად სალიბერალიზმად შეიძლება წოდებაში სრულყოფილად მას და დადლობა ღმერთს, რომ ყავარჯენით მაინც მოძრაობს იგი. აი, როგორ მდგომარეობაში ვართ ჩვენ. და აქ ფიქრი იმაზედ, რომ ჩიენ უყავარჯენოთ შეგვიძლიან გამოვიტყვოთ, ეს ნიშნავს არათერის გაგებას.

ვიდრე სხვა ქვეყნებში არ არის რეგოლირაცია, ჩვენ ასეთი მდგომარეობიდან თავის დახრებისათვის ათეული წლები დაგვირგობა: და აქ დასაძინარ არ არის ის ასეული მილიონები ან თუნდა მილიარდები, რომლებიც მსხვირპლად უნდა მივიტყვოთ ჩვენს თვალუწვდენელ სიმდიდრეთაგან, ჩიენი ნელდრი მასალის მდიდარი წყაროებიდან, ოღონდ კი მივიტყვოთ დახმარება მოწინავე მსხვილი კაპიტალიზმისა. შემდეგ ჩვენ ამას სარგებლით დავიბრუნებთ. ხოლო ისეთს ჯერ ვაუთმარად განაღებებოლს ქვეყანაში. სადაც ვიჯანრიურად სჭარბობს ასევე განადგურებული გლეხობა—კაპიტალის დაუხმარებლად, რისთვისაც რა თქმა უნდა იგი ასეული პროკრეტებს აგვაფუქენის, პროლეტარული ხელოსუფლების შენარჩუნება არ შეიძლება. ეს უნდა შევიტყვინათ. და ამიტომ ან ასეთი ტიპი ეკონომიური ურთიერთობისა ან არათფერი. ვინც საკითხს სხვანაირად აყენებს, იმას სრულიად არათფერი გაცება პრაქტიკული ეკონომიკისა და თავს ირთობს ამა თუ იმ ოხუნჯობით.

უნდა ვალიაროთ ისეთი ფაქტი, როგორც არის მოქანცულობა და დაუძლურება. შევიტყვოთ—წინააღმდეგობა სწარმოებს, როგორი კვალი უნდა დაეჩინა ჩვენთვის ამ წლებს. როდესაც მოწინავე ქვეყნებში აქამდე ისევ საგრძნობელია ომის ოთხი წელიწადი?

და ჩიენში, ჩვენს ჩამორჩენილ ქვეყანაში შევიტყვოთ წლის ომის შემდეგ არის სრული შესაძლებლობა მოქანცულობისა. ეს მოქანცულობა ისეთი მდგომარეობაა, რომელიც ახლოა მუშაობის სრულს შეუძლიანობასთან აქ საქაროა ეკონომიურად სრულის მოთქმა. მე გამოვაქვეყნებ ერუს ცნობას, რომელიც მაქვს ამხ. ლენინისაგან. ამ ცნობიდან ჩიენა ვხედავთ, რომ რამდენიმე ასი ათასი ფართი სხვადასხვანაირი სასურსათო საგნები უკვე ნაყიდი და სასწრაფოდ მოდის ლიტვიდან, ფინლანდიიდან და ლატვიიდან. დღეს მივირთვ ცნობა, რომ ლონდონში ხელი მოაწერეს ხელშეკრულებას 18 1/2 მილიონ ფუნტ ნახშირზე. რომლის შექენაც ჩვენ დავადგინეთ, რათა გამოვაკოცხლოთ პეტროგრადისა და საქსოვი წარმოება. თუ ჩვენ მივიტყვებთ

საქონელს გლენისათვის; რათქმა უნდა, ეს პროგრამის დარღვევაა, ეს არარის სამართლიანობა, მაგრამ ჩვენ მას სული უნდა მოვატყვევინოთ მიტომ, რომ ხალხი მოქანცულია ისე, რომ მას აღარ შესწევს მუშაობისათვის ძალღონე.

ინდივიდუალური საქონლის გაცვლა.

უნდა მოგახსენოთ ინდივიდუალურ საქონლის გაცვლის შესახებაც. თუ ჩვენ ვლამპარაკობთ თავისუფალ აღებ-მიცემობის შესახებ, ეს ჰნიშნავს ინდივიდუალურ საქონლის გაცვლას. ე. ი. ჰნიშნავს სოფლის ბობოლეების (კულაკების) წაქეზებას. მაშ როგორ მოვიქცეთ? თვალები არ უნდა დაკბუქოთ, განაწერის ნატურალური გადასახადით შეცვლა ჰნიშნავს იმას, რომ აოსებულის წყობილებიდან სოფლის „კულაკების“ კლასი გაიზრდება უფრო მეტად-ვიდრე აქაჲდე. იგი გაიზრდება იქ, სადაც მას წინეთ არ შეეძლო ზრდა. მაგრამ ამას აკრძალვითი ზომებით კი არ უნდა ვებრძოლოთ, არამედ სახელმწიფოებრივის გაერთიანებითა და სახელმწიფოებრივის ზომებით.

უკეთეს შენ შეკიდლიან სახელმწიფოს მისცე მანქანები, ამით შენ ფეხზე წამოაყენებ მას, და როცა შენ მისცემ მანქანებს ან ელექტროფიკაციას, მაშინ ათეული და ასეული ათასი წვრილი „კულაკი“ ძობისპობა, ხოლო ვიდრე ეს არ შეგიძლიან, მიეცი მას განსაზღვრული რაოდენობა საქონლისა. თუ იგი შენს ხელშია, მაშინ შენს ხელთ არის ხელისუფლება, მაგრამ შეჩერება, ასეთი შესაძლებლობისა, მისი აღგვა, მისი ჩაკლა ეს ნიშნავს აღებ-მიცემობის ყოველგვარი საშუალების წართმევას, ეს ნიშნავს საშუალო გლენების არ დაკმაყოფილებას. რუსეთში გლენების დიდი უმრავლესობა გასაშუალოვდა და შიშობენ, რომ ინდივიდუალი გასაცვლიელი აღარაფერი დარჩება. ყველას შეუძლიან სახელმწიფოსათვის რისიმე მიცემა გაცვლის საშუალებით: ერთს შეუძლიან მისცეს თავის საქიროებაზედ ზედმეტად მოარჩენილი პური, მეორე გადაუცვლის ბოსტნეულ ნაწარმებს, მესამე-შრომის ბეგარას. არსებითად მდგომარეობა ისეთია, რომ ან ეკონომიურად უნდა დავაკმაყოფილოთ საშუალო გლენობა და დავთინხმდეთ თავისუფალ აღებ-მიცემობას, ან შევინარჩუნოთ პროლეტარიატის ხელისუფლება რუსეთში. ამას საერთაშორისო რევოლიუციის დავიანების დროს ვერ შევიძლებთ, ეკონომიურად ვერ შევიძლებთ. ეს უნდა ნათლად შევიგნოთ და ოდნავად არ უნდა გვეშინოდეს ამაზედ ლამპარაკი.

პროეტში თქვენ დაინახავთ მრავალ უთანხმოებას, არის ბევრი წინააღმდეგობანი. სწორედ ამის გამო იყო, რომ ჩვენ ბოლოში დავწერეთ: „ყრილობა იწონებს რა ძარათადან ც. კ. მიერ შემოტანილ დებულებათ განაწერის ნატურალური გადასახადით შეცვლას შესახებ, ავალებს პარტიის ცენტრალურ კომიტეტს დაჩქარებით ჩამოაყალიბოს ეს დებულება“.

ჩვენ ვიცით, რომ ისინი არ იქმნა ჩამოყალიბებული, ჩვენ ვერ მოვასწარიან ამის გაცემა.

ჩვენ არ შეგვხებიათ ამ დეტალურ სამუშაოს. ნატურალური გადასახადის ცხოვრებაში ვასატარებლად ფორმებს დეტალურად შეიმუშავებს და სათანადო კანონსაც გაატარებს სრულიად რუსეთის ცენტრალური აღმასრულებელი კომიტეტი და სახალხო კომისართა საბჭო. თუ თქვენ ამას მიიღებთ დღეს, მაშინ ეს დადგენილი იქნება ს. ა. ც. კ. პირველ სესიაში, რომელიც გამოსცემს არა კანონს, არამედ შეცვლილი სახის დებულებას. შემდეგ სახალხო კომისართა საბჭო და შრომისა და თავდაცვის საბჭო ამას კანონად აქცევენ და რაც უფრო მეტად საყურადღებოა — მისცემენ პრაქტიკულ ინსტრუქციებს.

საქიროა, რომ ეს შეიგნონ ადგილობრად და თანაგრძობით შეგვეგებენ.

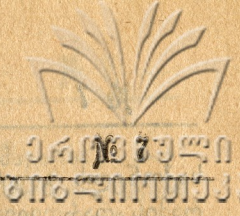
განაწერის გადასახადით შეცვლა.

რუსეთის დავეკირდა ჩვენ განაწერის გადასახადით შეცვლა?

განაწერი გულისხმობდა მთელი ზედმეტი პურის გამოტანას და სავალდებულო სახელმწიფო მონაპოლიის დაქვარებას. ჩვენ არ შეგვეძლო სხვანაირად მოვქცეულიყავით, ჩვენ ვიმყაფებოდით უკიდურეს გაჭირვებულ მდგომარეობაში: თეოკრეტიულად ეს სავალდებულო არ არის. სახელმწიფო მონაპოლია, სოციალიზმის თვალსაზრისით არის საუკეთესო გადასახადებული ზომა გლენურ ქვეყანაში უკეთეს ქვეყანას გააჩნია წარმოება და წარმოება მუშაობს. და თუ არის რაიმე რაოდენობის საქონელი, შესაძლოა მისი გადასახადისა და თავისუფალი აღებ-მიცემობის სისტემისათვის მეფარდება. თვით ეს აღებ-მიცემობა ალის სტიმული, წაძაქეზებელი, იგი მუჯღუფუნია გლენსათვის.

ძეურნეს შეუძლიან, და იგი მოვალეა სკდილობდეს თავისი საქუთარი ინტერესებისათვის მიტომ, რომ მას მთელ ზედმეტ პურს კი არ გამოათმევენ, არამედ მხოლოდ გადასახადს, რომელიც შეძლევისდაგვარად წინასწარიქნება განსაზღვრული.

დედა აზრი: იმიტომ, რომ იყვეს სტიმული, წაქეზებელი, მუჯღუფუნი წვრილ მიწათ-მოქმედისათვის, ჩვენ ჩვენი სახელმწიფო ეკონომიკის შენება უნდა შევფარდოთ საშუალო გლენის ეკონომიკას, რომლის გადაკეთებაც ჩვენ საძს წელიწადში ვერ შევსძელით და კიდევ ათი წლის განმავლობაში ვერ გადავაკეთებთ. სახელმწიფოს წინაშე იდგა განსაზღვრული სასურსათო ვალდებულება. ჩვენი განაწერი წარსულ წელს გადიდებული იყო. გადასახადი ნაკლები უნდა იყვეს. თუ უმოსავლობა იქნება „ზედმეტების“ აღება არ შეიძლება, იმიტომ რომ ზედმეტი არ იქნება. მათი აღება მაშინ გლენის პირიდან შეიძლებოდა მხოლოდ. თუ მოუსავლობა იქნება — ყველანი დაიმშვიდნ ცოტაოდნად და სახელმწიფოც გადარჩება. ან უკედ: თუ ვერ შევსძლებთ პურის გამოართმევას იმ ხალხისათვის, რომელსაც მძღორისად ქამა არ შეუძლიან — სახელმწიფო დაიღუბება. თუ შეაფერი-სა მოსავალი იქნება, „ზედმეტები“ ნაივარ მილი-

არდს უდრის. ის ჰგავს მოსახარ საჭიროებას და იძლევა განსაზღვრულ ფონდს. საქმე მთლად იმაში მდგომარეობს, რომ მივსცეთ გლეხებს სტიმული, წამაქეზებელი — ეკონომიკის თვალსაზრისით. ჩვენ წვრილ მეურნეს უნდა უთხრათ: — შენ მეურენ ხარ, მოიტა ნაწარმოებნი — ხოლო სახელმწიფო იღებს შინაილოურ გადასახადს. ამისათვის წინადადებას ვიძლევი — მიიღოთ რეზოლიუცია როგორც ძირითადი აზრი და განდობთ ჩამოაყალიბოთ იგი. აღგილობრივი მომუშავენი შეეცდებიან, ჩამოაყალიბონ და შეავსონ ის. ჩამოაყალიბება ბოლომდე არ შეიძლება, ეს გადაუწყვეტელი ამოცანაა, მიტომ რომ ცხოვრება მეტისმეტად ქრელია, გადასასვლელ ზომათა ძიება — ეს ძნელი ამოცანაა. ამისი სასწრაფოდ და სწორ-ხაზიანად გაკეთება არ მოხერხდა, — ჩვენ სულით არ დავეცემით. ჩვენ ჩვენსას ვავიტანთ. ჩამოდენიმედ შევგებულმა გლეხმა არ შეიძლება არ გაიგოს, რომ ჩვენ, როგორც მთავრობა წარმოვადგენთ მუშათა და მშრომელთა იმ კლასს, რომლებთანაც მშრომელ გლეხობას (და მათ 9/10-ს) შეუძლიან შეთანხმება, რომ ყოველნაირად უკან მიბრუნება ჰნიშნავს ძველის, მეფის მთავრობისაკენ დაბრუნებას. აქას გვა ჩვენებს კონსტიტუტის გამოცდილება. იქ არა მსურთ თეთრგვარდიელები, ხოლო სხვა ხელისუფლება არ არის, — არ უნდათ ჩვენი ხელისუფლება და გაჩერებულნი არიან ისეთს მდგომარეობაში, რომელიც საუკეთესო აგიტაცია არის ჩვენს სასარგებლოდ და წინააღმდეგი — ყოველგვარი ახალი მთავრობისა.

ჩვენ ამ ეამად საშუალება გვაქვს შევთანხმდეთ გლეხობასთან და ეს უნდა გავატაროთ პრაქტიკულად, მძლედ, ალლოიანად და მოქნილობით. ჩვენ ვიცნობთ ჩვენს კომპრომის აპარატს, ჩვენ ვიცით, რომ იგი ჩვენი ერთ-ერთი საუკეთესო აპარატია. ვადარებთ რა მას სხვა აპარატებს, ჩვენ ვხედავთ, რომ იგი საუკეთესო აპარატია და ეს აპარატი უნდა შევინარჩუნოთ, მაგრამ აპარატი იგი უნდა დაუმორჩილოთ პოლიტიკას. რას ვაქნევთ კომპრომის ჩინებულ აპარატს, თუ ჩვენ ვერ შევსძლებთ ჩვენი დამოკიდებულების მოწესრიგებას გლეხობასთან. მაშინ, ეს საუკეთესო აპარატი სამსახურს გაუწევს არა ჩვენს კლასს, არამედ დენიკინსა და კოლჩაკს.

არხან პოლიტიკა მოითხოვს გადამწყვეტ ცვლილებას, მოქნილობასა და მოხერხებულ გადასვლას, ხელმძღვანელებმა ეს უნდა შევიანონ. მტკიცე აპარატი გამოსადეგი უნდა იყოს ყოველნაირ მანევრებისათვის. ხოლო უკეთეს აპარატის სიმტკიცე გადაიქცევა გამქევაველად და უშლის მიმობრუნვას, მაშინ აუკილებელია მისთან ბრძოლა. ამისთვის მოვიხმართ მთელი ძალ-ღონე, რათა ჩვენ მივალწიოთ აპარატის პოლიტიკისათვის დამორჩილებას. პოლიტიკა არის დამოკიდებულება კლასთა შორის — ესა სწყვეტს რესპუბლიკის ბედ-იღბალს.

აპარატი, როგორც დამხმარე საშუალება, რაც უფრო მტკიცეა, იმდენად უმჯობესია და გამოსადეგი ყოველნაირ მანევრისათვის. ხოლო თუ მას

არ შეუძლიან ამის შესრულება, იგი არ ვარგა არაფრად.

ამიტომ მოგიწოდებთ, მხედველობაში იქონიოთ ის ძირითადი აზრი, რომ გადასახადის დეტალებსა და განმარტებებში ჩამოაყალიბება არის ჩამოდენიმე თვის სამუშაო, ხოლო ჩვენ კი გვინდა გვექონდეს იგი ძირითადის სახით, ჩვენ გვინდა სადამოზედვე რადიოთი დაგვზავნოს ცნობა მსოფლიოს ყოველ კუთხეს, რომ მთავრობის პარტიის ყრილობა საფუძვლიანადა სცვლის განაწერს გადასახადით, — აძლევს რა წვრილ მიწათ-მოქმედს სტიმულთა მთელს რიგს — იგი აფართოვებს მეურნეობას, ზრდის ხვნათევას, რომ ყრილობა, ადგება რა ამ გზას — ასწორებს პროლეტარიატისა და გლეხობის შორის დამოკიდებულების სისტემას და გამოსთქვამს რწმენას, რომ ამ გზით მიხწყულია მტკიცე ურთიერთობა პროლეტარიატსა და გლეხობას შორის.

კვირიდან კვირამდე

საგზოთა რუსეთში.

ქალთა ყრილობა.

მომავალ ივნისის 20 სთვის რუსეთის კომუნისტური პარტიის ცენტრალურ კომიტეტის ქალთა შორის მუშაობის მომწყობი განყოფილება მოსკოვში იწვევს აღმოსავლეთის მშრომელ ქალთა სრულიად რუსეთის ყრილობას. ამის გამო ცენტრალურმა კომიტეტმა მოწოდებით მიმართა: ადერბეიჯანის, სომხეთის, საქართველოს, დაღესტანის, მთიელთა რესპუბლიკის, თათარის, თურქესტანის, ბაშკირეთის, ყირგიზეთისა და ყირიზის ცენტრალურ კომიტეტებს.

ყრილობის წესრიგი შემდეგია: 1) თანამედროვე მომენტი, 2) აღმოსავლეთის ქალთა უფლებრივი და ეკონომიური მდგომარეობა წინედდა ეხლა. 3) შინა მრეწველობა და აღმოსავლეთის ქალები, 4) დედობრივობის და ბავშვობის დაცვა, 5) სახალხო განათლება და აღმოსავლეთის ქალი.

ყრილობაზე დასასწრებლად ვასაგზავნ დეპუტატების რაოდენობა განსაზღვრულია შემდეგნაირად: აზერბეიჯანი — 50, სომხეთი — 20, საქართველო — 20, მთიელთა რესპუბლიკა — 30, დაღესტანის რესპუბლიკა — 10, თურქესტანი — 100, თათართა რესპუბლიკა — 50, ბაშკირეთი — 50, ყირგი, ზეთი — 50, ყირიზი — 20, არხანგელსკის, ვიატკის-ნიჟნი-ნოვგოროდის, პენზის, ტაშოვის, ჩელიაბინსკის, ტომსკის, სიმბირსკის, ეკატერინბურგის, ტიუმენის, ირკუტსკის, ვერხნე-უდინის და ხარკოვის საგუბერნიო კომიტეტები ჰგზავნიან სამ-სამ დელეგატს ასტრახანის, სამარის, ომსკის, სარატოვის, უფის — ათ ათს. პეტროგრადის, ნოვონიკოლავესკის, ნოვოროსისისკის საგუბერნიო კომიტე-

*) ამ სათაურით „მოსამბე“ ში ყოველთვის მოთავსდება მოკლე რადიო-ცნობები და გაზეთებიდან ამოკრული ზოგადი ხასიათის ინფორმაცია.

ტები--ორ-ორს, ცარიცინის საგუბერნიო კომიტეტი ერთს ურალის საგუბერნიო კომიტეტი--5, კუბან ჩეჩნომორიის და დონის საოლქო კომიტეტები--სამ სამს. ხივის და ბუხარის რესპუბლიკებიდან ათ ათს.

საგოთა საქართველოში.

სამხადისი.

მომავალ ივნისის 20-სათვის მოსკოვში განზრახულ ქალთა ყრილობაში მონაწილეობის მისაღებად საბჭოთა საქართველოში უკვე დაიწყო სამხადისი და საორგანიზაციო მუშაობა.

მაისის 21-ს, დღის 12 საათზე ტფილისში, წმინდა ნინოს სახელობის მეშვიდე გიმნაზიაში გაიხსნა პირველი კრება სრულიად საქართველოს მშრომელ ქალთა ყრილობისა, რომელსაც დაესწრო 401 დელეგატი ქალი, წარმოდგენილი საქართველოს ყველა კუთხიდან და ქალაქებიდან. კრება გახსნა ს. კ. ბ. ცენტრალურ კომიტეტთან არსებულ ქალთა განყოფილების გამგემ ამხ. ვასვიანმა, რის შემდეგაც, ვიდრე პრეზიდიუმის არჩევნებს დაიწყებოდა მისასაღმებელი სიტყვები წარმოასთქვეს ამხ. კალანდაძემ--ცენტრალურ კომიტეტის სახელით, ფ. მახარაძემ მთავრობის სახელით და სხვა ამხანაგებმა მრავალ ორგანიზაციათა სახელით. ყველა სიტყვის გათავებისას მუსიკა ასრულებდა ინტერნაციონალს.

პირველი კრება დაიხურა მილოცვების შემდეგ ყრილობის მეორე კრებაზე არჩეულ იქმნა პრეზიდიუმი 13 პირისაგან, რომელშიაც შედიან: ქალთა განყოფილების ცენტრის წინადადებით: ამხ. ლ. ვასვიანი, ს. დალნაია, ჰასანოვი და ბაბაიანი. ხოლო დანარჩენი 9 წევრი არჩეულ იქმნა ერთგვარის პროპორციით ისე, რომ ყველა უმთავრესმა მხარემ თავისი წევრი გაიყვანა პრეზიდიუმში.

ამ პროპორციით არჩეულ იქმნენ: ოზურგეთი--1) ფედოსია დოლიძე, ქუთაისი--2) ნინა გოგლიძე, სამეგრელო--3) საჯაია, კახეთი--4) გოგოლაშვილი, ბათობი--5) სპირნოვა, თბილისი--6) გიორგაძე, ახალციხე--7) კარაბეტიანი, გორიდან--8) ფილიევა. ბორჩალოდან--9) არშიმოვა.

პრეზიდიუმის წევრებს მიესალმა ამხ. ბოგდატიევისა, რომელმაც გრძნობიერ სიტყვაში უსურვა მათ ნაყოფიერი მუშაობა ყრილობის კარგათ ჩასატარებლად.

პრეზიდიუმის მიერ მოცემულ წინადადების-ამებრ არჩეულ იქმნა სამანდატო კომისია შემდეგი წევრებისაგან:

სონია თალაკვაძისა, 2) ბერძენიშვილი, 3) სტურუა, 4) ქაჯაია, 5) გრიგორიანი, 6) წერეთელი, 7) ხიტარიშვილი.

შემოსული წინადადებით ყრილობის საპატიო თავმჯდომარეებად არჩეულ იქმნენ: ამხ. ლენინი, მიხა ცხაკაია, ფ. მახარაძე, კლარა ცეტკინა და კოლონტაი.

დასასრულ აღჩიეს სარედაქციო კოლეგია ყრილობისა--ამხ. მარუსია ორახელაშვილისა, ა.

დალნაია, ჯავ. ირა, ფილიევა და ჯაფარიძისა, რომელთაც ევალეზათ ყრილობის მიერ წამოყენებული და გარჩეული ამა თუ იმ კითხვათა რეზოლუციების გამომუშავება.

სამანდატო კომისიის ცნობისამებრ წარმოდგენილი დელეგატი ქალები ეროვნების მიხედვით შემდეგნაირად ნაწილდებიან:

ქართველი	244	დელეგატი
სომეხი	75	"
რუსი	44	"
მუსულმანი	19	"
ოსი	9	"
ებრაელი	5	"
ბერძენი	3	"
გერმანელი	2	"

სულ 401 დელეგატი.

ყველანი გადაწყვეტი ხმით.

შიდრო-სადგური ევარელში.

ივნისის პირველს, თელავის მაზრის სოფელ ევარელში გაიხსნება პირველი საბჭოთა შიდრო-სადგური, რომელიც მდ. დერუჯზე თავისივე გემით ააგო ინჟ. კაჟინსკიმ. იგი შესდგება: წისქვილისა, ხე ტყის სახერხისა და ელექტრონის სადგურისაგან, ელექტრონის სადგური გაანათებს ს. ევარელსა და მის რაიონსა და მოგვცემს აგრედვე სამომარო ენერჯიასაც.

ხსენებულ შიდრო-სადგურის აშენება დაიწყო თელავის სამაზრო ერობამ ამ ერთი წლის წინად.

გრანგელელ მუშების ჩამოსვლა.

მაისის 15-ს ბათომში გემ „რემიდ-ფაშა“-თი ჩამოვიდნენ ვრანგელის არმიაში ნამყოფი მუშები რიცხვით 2,400 კაცი. მაისის 16--17 ისინი ბაქოში გაიგზავნენ ნავთის სამრეწველოებში სამუშაოდ. მოკლე ხანში კიდევ მოელიან 3500 მუშას. ამათაც ბაქოში გაისტუმრებენ.

26 მაისის დღესასწაული.

26 მაისი თბილისში დიდის ზემით ჩატარდა. მთელს დღესა და ღამეს ქალაქი სადღესასწაულოდ იყო მორთული, მთელი მშრომელი ხალხი და პროფკავშირები ქუჩაში იყო გამოსული, დაწესებულებებში მუშაობა არ სწარმოებდა. ამ დღეს საფუძველი ჩაეყარა მარქსისა და შოთა რუსთაველის ძეგლს, წარმოითქვა სიტყვები. საღამოს ყველა თეატრებსა და კლუბებში გაიძარათ სადღესასწაულო წარმოდგენები. ქალაქი გაჩირალდებული იყო. 26 მაისის აღსანიშნავად საქართველოს რევკომმა გამოსცა ამნისტია.

26 მაისი

დღეს 26 მაისია! დღევანდელ დღეს იდღესასწაულებს გულწრფელად, გულლიათ ქართველი ერის ის დიდი მშრომელი ნაწილი მხოლოდ, რომელიც აღნიშნულ დღის სილიადეს, წვრილ ერთა მონობის ჯაჭვის

დაწყვეტილ აღზევდით, — ღებულაბს, ბუნებრი-
ვად სთვლის როგორც ერთ შედეგს რუსეთის
ძოვე-მოსილ პროლეტარიატის მსოფლიოს კაპი-
ტალთან ბრძოლისას.

დღეს გამოვლენ სახეიშოთ ქუჩებში არა პარ-
ტო მშრომელი ქართველები, არამედ გვერდს
დაუმშვენებს მათ აქ, საქართველოში მოსახლე
მოამბე ყველა ერის მშრომელი ნაწილი.

დღევანდელი დღით გაახარებს და დასტკება
საქართველოს კალთებში შეფარებული ის დიდი
ნაწილი, რომელიც ქართველი მშრომელი ხალხის
უმბროტესს კლასობრივ მტრებთან ბრძოლაში
მონაწილეობას ღებულობდენ, საქართველოს საბ-
ქოთა რესპუბლიკის შესაქმნელად სისხლ-ა ღვრ-
დენ.

დღევანდელი დღით ჩვენ აღზევდავთ სოლი-
დარობას, ძმურ კავშირს მეზობელ საბჭოთა რეს-
პუბლიკებთან, ხოლო სრულ დამოუკიდებლობას,
მსოფლიო იმპერიალიზმისაგან.

მაშ სალაში დღევანდელ 26 მაისს, რომელსაც
არაფერი კავშირი არა აქვს ხალხის მტერ მენშე-
ვიკების „26 მაისთან“!

„კომ.“

ს. თალაკვაძე.

რუსეთის კომუნისტურ პარტიის მე-10 ყრილობა*)

ყრილობა ისმენს ც. კ. მოხსენებას ორგან. ზა-
ციულ სფეროში. ც. კომიტეტის პოლიტიკური მუ-
შაობის შესახებ. მოხსენებას აკეთებს აშ. ლენინი.

ჩვენი მუშაობის უმთავრესი პუნქტები.

ლენინი (მქუხარე ტაში) ამხანაგებო, ცენტ-
კომიტეტის პოლიტიკურ მუშაობის საკითხი,
როგორც თქვენ, რასაკვირველია, იცით ისე მკი-
დროდაა გადაწული პარტიას, საბჭოთა დაწესებუ-
ლებების მთელ მუშაობაზე, რევოლიუციის მთელ
მსვლელობაზე, რომ ჩემი შეხედულებით მაინც, ლა-
პოაკიც არ შეიძლება ანგარიშია შესახებ, ამ სი-
ტუის სწორი და პიოდაპარი მნიშვნელობით, და მე
ჩემი მიზანი იმგვარად მესმის, რომ შევეცადო გა-
მოვეყო ზოგიერთი მნიშვნელოვანი მოვლენა, ისეთი
რომელიც ჩემის აზრით, წარმოადგენს ჩვენი მუშა-
ობის და საბჭოთა პოლიტიკის ასე ვთქვათ, საკვა-
ნძო პუნქტებს ამ წლის განმავლობაში. ის, რაც
უფრო დამახასიათებელია უკვე განცდილიდან და
რაც ყველაზე მეტ მასალას იძლევა რევოლიუციის

*) „მოამბეშ“ დღეიდან რ. კ. პ. მე-10-ე ყრილობის
ოქმებიდან დაიბეჭდება მსოფლიო პროლეტარული
რევოლიუციის ხელმძღვანელთა, მხოლოდ ის მოხსენებანი
და სიტყვები, რომლებსაც ჩვენს აწინდელ ახალ
სახელმწიფოს შენებისათვის განსაკუთრებული მნიშვნე-
ლობა აქვს.

რედ.

მსვლელობის მიზეზებისა, ჩადენილ შეცდომათა მნი-
შვნელობის, შეცდომები კი ბევრი იქნა დაშვებული,
და მომავლის გაკვეთილების გამოსარკვევად. ვინაი-
დან, რაც უნდა ბუნებრივი იყოს მაზანი წარ-
სული წლის ანგარიშის წარმოდგენისა, რაც არ
უნდა იყოს ეს ცუკისათვის და საინტერესო პარტი-
ისათვის, ჩვეა წინ მდებარე ირძოლის მიზნები იმ-
დენად გვახარობს მათი საძიმე, მთელი ყურადღება
ძალა უნებურად მიქცეულია იმისაკენ, თუ როგორ
გამოვიყვანოთ განცდილიდან სათანადო დასკვნები
და როგორ გადავაწყვიტოთ საუკეთესოთ ჩვენი
ყურადღების დაძმრობი აწმყო და უახლოეს
დროის მიზნები.

ომიდან ზავზე გადასვლა.

ჩვენი მუშაობის იმ საკვანძო პუნქტებიდან,
რომელნიც ამ წელში ყველაზე მეტ ყურადღებას
იქცევენ და რომლებთან დაკავშირებულია, ჩემის
აზრით, ყველაზე მეტი შეცდომები, — ბირველი
არის ომიდან ზავზე გადასვლა. ალბად, ყველა
თქვენთაგანს, ან, ყოველ შემთხვევაში უმრავლეს-
ობას განსოვთ, რომ ამ გადასვლას ჩვენ ვაწარ-
მოებთ რამოდენიმეჯერ სამ ნახევარ წლის განმავ-
ლობაში და ერთხელაც ვერ შევასრულეთ. ეხლაც,
შეიძლება ვერ გადავიდეთ, რადგან საერთაშორისო
იმპერიალიზმის ძეტად ღრმა ინტერესებია შეკავ-
შიობებული იასთან, რომ ეს გადასვლა არ იქნეს
დაშვებული. მე მახსოვს, ჯერ კიდევ 18 წლის
აპრილში, ე. ი. სამი წლის წინაღ- მომიხდა ც.
კომიტეტის წინაშე ლაპარაკი მიზნებზე, რომლის
ფორმულა ის იყო, რომ სამოქალაქო ომში უნ-
თავრესი გათავისუფლია, ნამდვილად კი იგი მხო-
ლოდ მაშინ იწყებოდა. თქვენი ყველას ვახსოვთ,
რომ წინანდელ პარტიულ ყრილობაზე ჩვენს ყვე-
ლა ანგარიშებს ედვა საფუძვლად მშვიდობიან
აღმშენებლობაზე გადასვლა, ვფიქრობდით, რომ
ზავი უზრუნველყოფილიყო, ვინაიდან პოლონეთის
ძიმართ ჩვენ ძაში დიდს დათმობის გზას ვადეკით.
მაგრამ იმავე აპრილში დაიწყო შეტევა პოლონე-
თის ბურჟუაზიისა, რომელმაც კაპიტალისტურ ქვე-
ყნების იმპერიალისტებთან ერთად, ჩვენი ძმვიდო-
ბიანობის მოყვარეობა ისე გაიგო, როგორც ჩვენი
სისუსტე, რისთვისაც სასტიკი გაკვეთილი ძიილეს,
შეკრეს უფრო არა ხელსაყრელი ზავი, მაგრამ ჩვენ
ვერ ძივალწიეთ მშვიდობიან აღმშენებლობაზე გა-
დასვლას, და კვლავ მოგვიხდა უმთავრესი ყურად-
ღება მიგვექცია პოლონეთის ომისათვის და ოლოს
ვრანგელის ლიკვიდაციისათვისათვის. ასეთი იყო
ჩვენი მუშაობის შინაარსი საანგარიშო წელში. ხელ-
მგორედ მთელი ჩვენი მუშაობა საომარ მიზნებისა-
კენ იყო მიმართული. შემდეგ დაიწყო ომიდან ზა-
ვზე გადასვლა, როდესაც შევექმლით მიგვეწია იმი-
სათვის, რომ საბჭოთა რუსეთის მიწა-წყალზე აღარ
იყო მტრის ლაშქრის არც ერთი ჯარისკაცი. ამ გა-
დასვლამ მოითხოვა ისეთი ზომები, რომელიც ჩვენ
მთლად არ გვქონია აათვალისწინებული. უიქველია
აქ არის ერთი მთავარ მიზეზთაგანი იმ შეცდომე-
ბისა, უსწორამასობისა, რომელნიც დაუშვით

ჩვენს პოლიტიკაში საანგარიშო დროს და რომლე- ბისაგან ჩვენ ეხლა ვიტანჯებით.

დემობილიზაციის სიძნელენი.

არმიის დემობილიზაციის ჩატარება მოგვიხდა იმ პიკანაში, რომელმაც დადიანის დაუგონარი სიმძიმინი და ძარღვების დაჭიმვა. მარტო ერთი გა- თაყვანა სადემობილიზაციო ჯარისა ჩვენი სატრან- სპორტო საშუალებების სიმციროს და გათუქების გამო, წარმოადგინდა უდიდესი სიძნელის. ამას მიე- მარა მოსახლეობით გამოწვეული სიმშლილი და სა- თბობის ნაკლებობა, რომელმაც ტრანსპორტი საგ- რძობლიათ შეაჩერა. ამ დემობილიზაციამ, როგორც ეხლა ეხილავთ, დადაყენა მიზნების წინაშე, რომე- ლნიც საესებით არ იყიდენ შეფასებულნი. სხვათა შორის, აქ იმართება სამეურნეო, სოციალურ და პოლიტიკურ კრიზისების წყაროების მთელი წყება. ჯერ კიდევ წარსული წლის ბოლოს აღვნიშნე, რომ მომავალ დაზავებულის ერთი მთავარი სიძნელეთა- განი იქნებოდა არმიის დემობილიზაციასთან დაკ. ვშირგბული სიძნელე. მე ამასე მიუთითე 30 დე- კემბრს. დიდ თისკოსიაზე, რომელშიაც აღბად- ბეირმა თქვენგანმა მიიღო მონაწილეობა. უნდა ვთქვა, რომ ამ სიძნელეთა სიდიდე მაშინ არც ი- დგქნდა ვარდოდ წარმოდგინოთ. ჩვენ ვერ ვხედა- ვდით, რამდენად ექნებოდა აქ აღვითი არა მარტო ტენიკურ სიძნელეთ, არამედ რა ზომამდე იჩინდენ თავს დემობილიზაციის დროს ყვილა უბეზურებანი ჩვენს ქვეყანას რომ დაატყდა იმპერიალისტურ და შიმოღე სამოქალაქო ომის დროს. ქვეყანა რამოთე- ნიმი წლის განმავლობაში მარტო საოზარ მიზნებს იმსახურებოდა, იკავდა ამ მიზნებს ყველაფრით, არ ზოგავდა უკანასკნეო სახსარს, და მხოლოდ ომის დათავებისას დაინახით ნგრევის და სილატაკის მთელი სურათი, რომელ ჭრალობათაგან უბრალოდ განკურნებას ჩვენ ბევრ ხანს მოუნდებოთ. მაგრამ ჩვენ არ შეგვადოდა საესებით შეკუთვით ამ ჭრილო- ბების განკურნებასაც, ი. არმიის დემობილიზაციის ტენიკური სიძნელენი რამოდენიმედ გვიჩვენებენ განადკურნების მთელ სიღრმეს, რომლიდანაც გამო- მდინარეობს მთელი რიგი იკონომიურ და სოცია- ლურ ხასიათის კრიზისებისა.

უფროაღია, ც. კომიტეტის შეცდომა იყო ის, რომ დემობილიზაციის სიძნელის ფარგლები არ იყო გათვალისწინებული, იგოლისხმება, უნდა ითქვას, რომ ამ გამოანგარიშებისათვის არ მოიძებნებოდა დასაყრდენობი პუნქტები, ვინაიდან სამოქალაქო ომი იმდენად მძიმე იყო, რომ აქ ერთად ერთი წესი არსებობდა ყველაფერი სამოქალაქო ფონტზე გა- მარჯვებისათვის*.

მხოლოდ ამ წესის დაცვით და ძალების გაუ- გონარი დაჭიმვით, რომელიც მთელ არმიამ გამო- იჩინა კოლჩაკსა, იუდენისსა და სხვებთან ბრძოლაში ჩვენ შეგვეძლო რუსეთში შემოჭრილ იმპერიალის- ტებზე გამარჯვებისათვის მიგვეწია.

შეცდომა აღრიცხვაში.

ამ ძირითად გარემოებიდან, რომელიც მთელ წყება შეცდომებსა ჰქმნის და ამწვევებს კრიზისს, მე მინდა გადავიდე იმაზე, რომ პარტიის მუშაობაში გამომეტყვენდა მთელი წყება, ცოტა თუ ბევრი დროა შეკუთარდებლობის და უსწორო გამოანგარიშების ან პლანებისა.

მიუბრუნდეთ შედეგებს ჩვენი განცდისას, და ისეთ სხვა და სხვა გვარ მოვლენებს, როგორც მსვლელობას ჩვენი პოლონეთის ომისას, სურსათის და სათბობ მასალის საკითხებს.

პოლონეთის ომში ჩვენი შეტევაზე სწრაფად გადასვლის დროს თითქმის ვარშავამდე ჩვენ ექვ გა- რეშეა, დაუშვით შეკდომა; მე ამ ეამად არ შეუდ- გები იმას განხილვას, იყო თუ არა ეს შეცდომა სტრატეგიული ან პოლიტიკური, ეს მე ძალიან შორს წამიყვანს. მე ვთქვარ, რომ ეს მომავალ ისტორი- კოსების საქმეს შეადგენს. იმ აღამიანებს კი, რომელთაც უხდებათ მძიმე ბრძოლაში ყველა მტრები- საგან თავის დახწევა, არა სცალიან საისტორიო კვლევა-ძიებისათვის. ყოველ შემთხვევაში ეს შეც- დომა ჩვენ თვალ წინ გვიდევს და ეს შეცდომა გა- მოწვეულია იმ გარემოებით, რომ ჩვენ ძალთა ქარ- ბობა ჩვენ მიერ იყო გადაფასებული. რამდენადაც ეს ძალთა სიჭარბე დამოკიდებული იყო ჩვენს ეკონო- მიურ პირობებზე, რამდენათაც იგი დამოკიდებული იყო მასზე, რომ პოლონეთის ომმა გააღვიძა პატ- რიოტული გრძობანი, ასე ვასინჯეთ წვრილ პურ- ეთუზიულ ელემენტებ შორისაც კი, რომელნიც სრუ- ლიად არ თანაუგრძობენ კომრნიზმს, უსათუოდ მხარს არ უჭერენ პროლეტარიატის დიქტატურას, ზოგჯერ კი საზოგადოდაც არ უჭერენ მხარს—ამის გაჩვენვა მიტად რთული საქმე იქნებოდა.

მაგრამ ეს ფაქტია, ამნაირად, ჩვენ პოლონე- თის ომში დაუშვით ერთნაირი შეცდომა. მაგრამ თუ მიიღებთ ისეთ დარგს მუშაობისას, როგორც სასურსათო მუშაობა, ჩვენ იქაც ანალოგიურ შეც- დომას დავინახავთ. კირნახულის დანაწილებისა და დაგროვების მხრივ საანგარიშო წელიწადი გაცილოე- ბით უკეთესი იყო წინა წელთან. მიმდინარე წელს შეგროვებულ პურის ჯამი 250 მილ. ფუთ პურს უდრის. პირველ თებერვლისთვის შეგროვილი რიც- ხვი 235 მილ. ფუთს უდრიდა, მაშინ როდესაც წა- რსულ წელს შეგროვილი იყო მხოლოდ 210, მაშა- სადამე წლის უფრო ნაკლებ დროში შეგროვილმა კირნახულმა გადააქარბა მთლიანად წინანდელ წელს მაგრამ სამაგიეროდ აღმოჩნდა, რომ იმ 235 მილ. ფუთიდან, რომელიც 1 თებერვლამდე იყო შეგრო- ვილი, ჩვენ დაგვიხარჯავს წლის პირველ ნახევარს 155 მილიონ ფუთამდე ე. ი. საშუალო რიცხვით 25 მილიონი ფუთი თვეში ან და უფრო მეტი.

საზოგადოდ უნდა გამოვტყდეთ, რომ ჩვენ ვერ შევძლეთ წესიერად დაგვიანწილებინა ჩვენი რესურს- სები, მაშინ როდესაც ისინი უკეთესნი აღმოჩნდნენ ვიდრე გასულ წლის რესურსები. ჩვენ ვერ შევძე- ლით სწორედ შეგვეფასებინა ჩვენზე მომართული საზავებულო კრიზისის მთელი საშიშროება და ავ-

ყვეთ ბუნებრივ ლტოლვას ვაგვედიდებინა ერთო მეტის მიცემა დაშეუღლ მუშათათვის.

მაგრამ უნდა მოვიხსენიოთ აქაც, რომ დასაყრდნობი პუნქტი საანგარიშოდ ჩვენ არ გვქონდა. ყველა კაპიტალისტურ სახელმწიფოებში, იუხედავად ანარქიისა, მიუხედავად ქაოსისა, რომელსაც ჩვეულოა კა.იტალიაში, დასაყრდნობ პუნქტად საანგარიშო სამეურნეო პლანისა, ითვლება გამოცდილება ათწლოვანი, გამოცდილება, რომლის შედარებაც შეუძლიანთ კაპიტალისტურ სახელმწიფოებს, ერთგვარებს თავის ეკონომიურ წყობილებით და განსხვავებულებს წვრილმანში.

ამ შედარებიდან შესაძლოა გამოტანილ იქნეს ნამდვილად საეცნიერო კანონი, ერთნაირი კანონზომიერება და სისწორე. ჩვენ არავითარი ამის მსგავსი ამნაირ გამოანგარიშებით არც გვქონდა, არც შეიძლება გვქონდეს და, სრულიად ბუნებრივია, რომ როდესაც მოგვეცა შემთხვევა, ომის გათავების შემდეგ მიგვეცა, ძლივს, დამშეულ ხალხისთვის მეტი, ჩვენ მაშინ ერთბაშად ვერ მოვახერხებთ გამოკვეთა ღირსეულ ზომისა. ცხადია, რომ ჩვენ ხელი მოგვეჭირა გაცემის გადიდებისათვის და ამ ხელმოჭერით შეგვექნა ერთნაირი სარეზერვო ფონდი, შავი დღისათვის, რომელიც გაზაფხულზე თავს დაგვაკრავდა და, რომელი დღეც უკვე დაგვიდგა. ეს ჩვენ არ მოვახდინეთ. აქ შეცდომაა, რომელსაც ჩვეულო იყო მთელი ჩვენი მუშაობა; შეცდომა, რომელიც გვიჩვენებს, რომ ომიდან მშვიდობიანობაზე გადასვლამ წამოგვიყენა მთელი წყება ისეთ შიზნებისა და გაჭირვებისა, რომელთა დასაძლევად არც გამოცდილება, არც მომზადება და არც საქრო მასალა არ გვქონდა. და ამნაირად ამის მოპყვა კრიზისის დიდი გაძლიერება, გამწვავება და გაუარესება.

ენლა მე ვადავალ ერთ პუნქტზე, რომელიც ცენტრალურ კომიტეტის მოღვაწეობას ეხება მიმდინარე წელში, და რომელსაც აქვს მჭიდრო კავშირი ჩვენ წინ წამოყენებულ ამოცანებთან, ეს გახლავთ საკითხი საზღვარ გარეთთან დამოკიდებულების შესახებ.

მეცხრე პარტიულ ყრილობამდე, მთელი ჩვენი ყურადღება-მეცადინეობა მიმართული იყო იმაზე, რომ როგორმე მიგვეღწია კაპიტალისტურ ქვეყნებთან საომარ დამოკიდებულებიდან მშვიდობიან და სავაჭრო დამოკიდებულებამზე გადასვლისათვის. ამ მიზნით ჩვენ ვადავდგით მთელი რიგი დიპლომატიურ ნაბიჯებისა, და უტყუარ, გამოჩენილ დიპლომატებზე ჩვენ ვავიპარჯვეთ, როცა, მაგალითად, წარმომადგენელნი ამერიკისა ან და ნაციონალიზისა წინადადვას ვვაძლევდნ განსაზღვრულ პირობებით საომარ მოქმედების შეწყვეტის შესახებ დენიკინის, კოლჩაკის წინააღმდეგ, მათ ეგონათ, რომ ჩვენ ჩავარდებოდით მძიმე პირობებში. პირიქით, ისინი თათონ ჩაცვიდნ ასეთ მდგომარეობაში და ჩვენ კი დიპლომატიურად დიდათ ვავიპარჯვეთ მათზე, ისინი სულსულურ მდგომარეობაში ჩავარდნ და იძულებულ იყვნენ თავიანთი პირობები უკანვე წაეღოთ, რაც უკვე გამოიმეღვენებულ იქმნა მთელ დიპლომატიურ ლიტერა-

ტურასა და მთელი ქვეყნის პრესაში. მაგრამ ჩვენ არ ვგაკნაყოფილებს ერთი დიპლომატიური განმარჯვება მხოლოდ. ჩვენთვის ეს ცოტაა ჩვენ გვესაქრობა ნამდვილი სავაჭრო დამოკიდებულებანი და არ მხოლოდ დიპლომატიური გამარჯვებანი. მხოლოდ მიმდინარე წელს საქმე იქამდის მივიდა, რომ სავაჭრო დამოკიდებულებამ დაიწყო შედარებით განვითარება და დაისვა საკითხი ასეთ დამოკიდებულების შესახებ ინგლისთან.

ამ მხრივ პოლონეთის ომმა დიდი ხნით გადაგვტყუორცნა შორს, უკან. ინგლისი უკვე მზად იყო ხელი მოეწერა სავაჭრო ხელშეკრულებამზე.

ინგლისის ბურჟუაზიას სურდა ეს ხელშეკრულება, სახალხის წრეები კი წიმა ღმდექი იყვნენ მისი, მაღაფდნ მას.

პოლონეთის ომმა დაავიანა ხელშეკრულება. გამოვიდა ისე, რომ საქმე აქამდისაც გადაუწყვეტელია.

ამასთან ერთად სდგას საკითხი კონცესიების შესახებ. მიმდინარე წელს, ამ საკითხებზე ვმუშაობდით უფრო მეტს, ვიდრე წინად. შვი რთებმერს გამოიცა სახალხო კომისართა საბჭოს დეკრეტი, რომელმაც საკითხი კონცესიების შესახებ ჩამოაყალიბა საზღვარგარეთელ კაპიტალისტთათვის მისაღებ ფორმებში. როდესაც პარტიულ წრეებში აღიძრა ზოგიერთი გაუგებრობა ამ საკითხის შესახებ, ან და სრულიად არ ესმოდათ იგი, შესდგა პასუხისმგებელ მუშაკთა ყრებების მთელი რიგი, რომელზედაც სადისკუსიო კამათი იყო წარმოებულ იმ საკითხზე. სავრთოთ მის შესახებ უთანხმოება არ ყოფილა, თუმცა მუშათა და გლეხთა მხრივ ბევრი პროტესტები მოვისმინეთ. ისინი ასე გვეუბნებოდნენ: „აი, თქვენ გარეეთ თქვენი კაპიტალისტები და ენლა ვსურთ უცხოელ კაპიტალისტების მოწვევა“-ო რამდენად ეს პროტესტები შეუგნებლად იყო გამოთქმული, რამდენად მასში გამოსტვივოდა ანგარიში „უპარტიოთა“ კაპიტალისტური ნაწილისა, რომელთაც ჰგონიათ, რომ მხოლოდ მათ აქვთ კანონიერი უფლება მინიჭებული რუსეთში კაპიტალისტებად ყოფნისა და თან უფლებებით აღტურვილნი და არა ისე, რომ უცხოელი კაპიტალი მოწვეულ იქმნეს უუფლებოდ, რამდენად ესა თუ ის მოსაზრება თამაშობდა როდეს ამის შესახებ ცენტრალურ კომიტეტში არავითარი სტატუსტიკური მასალა, რასაკვირველია, არ მოიძებნებოდა და ვეჭვობთ, რომ დედამიწის ზურგზე მოიძებნებოდეს ისეთი სტატისტიკა, რომელიც შესძლებდეს ამის გათვალისწინებას და გამოკვეთვას მაგრამ ჩვენ ყოველ შემთხვევაში ამ დეკრეტს კვალ და კვალ მივსდევდით, რომ კონცესიური დამოკიდებულება დაგვეჭრა. ცენტრალური კომიტეტის უმრავლესობა იმ თვალსაზრისზე დადგა, რომ საქრო იყო ეს კონცესიები და თქვენგანაც მოვითხოვეთ თქვენის ავტორიტეტით დადასტუროთ ეს თვალსაზრისი. ეს ჩვენთვის საქროა, რადგან ჩვენის საკუთარი ძალდონით ვერ შევძლებთ აღდგენას დანგრეულ მეურნეობისას, ვიდრე საზღვარ გარეთიდან ტენიკურ დახმარებას და მოწყობი-

ლობას ამ მოწყობილებათა მიღება საკმარისი არ არის. კონცესიები ჩვენ უნდა გავცეთ უფრო ფართე წესით, უზრუნველ ვყოთ მოწყობილობის დაყენება ტექნიკის უკანასკნელ სიტყვის და მიხედვით. ამნაირად ჩვენ მოვახერხებთ ცოტათი მაინც — თუნდა ერთი მეოთხედით, ნახევრით — დავწვიოთ სხვა ქვეყნების თანამედროვე მოწინავე სინდიკატებს. რომ ჩვენ უპასოდ ძალიან მძიმე პირობებში ვიქნებით ჩაყენებული, და რომ ჩვენი ყველა ძალღონის აღმოძრავებლად მათ ვერ დავწვივით, ამაში ეჭვი არ უნდა დავხადოს არავის, ვინც ცოტაოდენად ფხიზლად უყურებს დღევანდელ მდგომარეობას. მოლაპარაკება ზოგიერთ უდიდეს მსოფლიო ტრესტებთან უკვე დაწყებულია. რასაკვირველია, მათი მხრივ ეს უბრალო თავაზიანობა კი არ არის, ამას ისინი გვიკეთებენ უზომო მოგების ანგარიშით თანამედროვე კაპიტალიზმი — ეს წინანდელი კაპიტალიზმი არ განლაგთ, ნორმალურ დროის ეპოქისა: ის ასეულ პროცენტებს იღებს, საჩვენებლობს რა თვის მონობოლიურ მდგომარეობით მსოფლიოს ბაზარზე. რასაკვირველია, ასეთი საქმე ძალიან ძვირად დაგვიჯდება, მაგრამ ჩვენი ტექნიკის ასამოძრავებულად ჩვენ ეს გვჭირდება.

1 თებერვალს 1912 წელს სახალხო კომისართა საბჭომ გადასწყვიტა 18.500,000 ფლთ ქვანახშირის შეძენა საზღვარგარედ, ვინაიდან ამ დროისთვის უკვე დასახა ჩვენი სათბობ მასალის კრიზისი. ჩვენ გაცილებით უფრო მეტ დათმობისაკენ მოგვიხდება წასვლა ოლონდ გლეხთა სახმარებელ საგანთა შეძენა მოვახერხოთ. ესლა მე შინდა შევხერდეთ კრონშტადტში მომხდარ ამბებზე. მე ხელთ არა მაქვს ჯერ კრონშტადტში მომხდარ ამბების უკანასკნელი ცნობები, მაგრამ მე ეჭვი არ შეხადება, რომ ეს ამბობება, რომელმაც სწრაფად თვალწინ დაგვიყენა თეთრ გვარდიელ ნაცნობ გენერალთა ფიგურები, ჩაქრობილ იქნება სულ მოკლე ხანში. ამაში ეჭვიც კი მეტია მაგრამ ჩვენთვის საჭიროა დაწვრილებით ავსწონოთ ამ ამბის პოლიტიკური და ეკონომიური გაცვითილები.

რას ნიშნავს ეს? პოლიტიკურ უფლებების გადასვლა ბალშევიკების ხელიდან ვილაცა გამოურკვეველ კონგლომერატის ან და ქრელ ელემენტების კავშირის ხელში, თითქოს ბოლშევიკებზე ცოტათ შემაჯგუფებებზე, ან იქნება ბალშევიკებზე უფრო მეტარცხენებზედაც, — აი ამდენაც გამოურკვეველია ის ჯამი პოლიტიკურ ჯგუფებისა. რომელიც შეეცადა უფლება ხელში ჩაეგდო კრონშტადტში. თქვენ კარგათ მოგახსენებათ და ცხადია კიდევ, რომ თეთრა გენერლები ამასთან ერთად აქ დიდ როლს თანაშობდენ. ეს უკვე სრულიად დამტკიცებულია. კრონშტადტის ამბების ორი კვირით ადრე პარიზის გაზეთებში უკვე იბეჭდებოდა, რომ კრონშტადტში ამბობებააო. სრულიად ცხადია, რომ ეს საქმე მოწყობილია ესერებისა და საზღვარ-გარეთელ თეთრგვარდიელთა შიერ და ამისთან ერთად ეს მოძრაობა წვრილ ბურჟუაზიულ კონტრ-რევოლიუციონურ და წვრილ

ბურჟუაზიულ ანარქისტულ სტიქიის სახისა იყო. ეს კი სულ ახალ რამეს წარმოადგენს. იმ გარემოებას, რომელიც დაკავშირებულია უკვე აღნიშნულ მხრებთან, დიდი გულის ყურით, პოლიტიკურად ანგარიში უნდა გაეწიოს და ყოველ მხრივ უნდა განხილვა. აქ თავი იჩინა წვრილ ბურჟუაზიულ, დემოკრატიულ სტიქიამ თავისუფალ ვაჭრობის ლოზუნგებით და მიმართულმა პროლეტარიის დიქტატურის წინააღმდეგ. მაგრამ უპარტიო ელემენტები წარმოადგენდენ იმ ხიდს, რომელზედაც გამოვიდნენ თეთრგვარდიელები. ეს პოლიტიკურად აუცილებელია. ჩვენ გვინახავს რუსეთის რევოლიუციის წვრილი ბურჟუაზიული ანარქისტული ელემენტები ჩვენ მათ ათ წლობით ვებრძოდით. 1917 წლის თებერვლიდან ჩვენ გვინახავს ის წვრილ ბურჟუაზიული ელემენტები ბრძოლაში „დიდ რევოლიუციის“ დროს და ჩვენ გვინახავს, როგორ ცდილობდენ ეს წვრილ ბურჟუაზიული პარტიები დამტკიცებინათ, რომ ისინი თავის პროგრამით ცოტათი განირჩევიან ბალშევიკებისაგან, მხოლოდ ანხორციელებდენ მათ პროგრამას სხვა მეთოდებით. ჩვენ არამც თუ ოქტომბრის გადატრიალების გამოცდილებიდან, არამედ რუსეთის ყოფილ იმპერიის სხვადასხვა განაპირა ქვეყნების გამოცდილებიდანაც ვიცით ეს, როდესაც იქ საბჭოთა მთავრობის ნაცვლად მოდიოდნენ წარმომადგენელი სხვა მთავრობისა. გავიხსენოთ დემოკრატიული კომიტეტები ქ. სამარაში. ყველა ისინი მოდიოდნენ თანასწორობის, თავისუფლების, დამფუძნებელ კრების ლოზუნგებით, და ერთხელ კი არა ბევრჯელ ხელს უწყობდენ აფშენებიათ ის გზა და ის ხიდი, რომელზედაც ბოლოს თეთრ გვარდიელების მთავრობა გადმოდიოდა. მთელი ევროპის მაგალითი გვიჩვენებს რა, შედეგი მოსდევს და რითი თავდება ორ სკამ შუა ჯდომა. ჩვენ ყურადღებით უნდა ჩაუვირდეთ ამ წვრილი ბურჟუაზიის კონტრ-რევოლიუციას, რომელიც აყენებს ლოზუნგებს თავისუფალ ვაჭრობისას. ჩვენ უნდა შევიგნოთ, რომ გლეხთა მეურნეობის კრიზისის დროს, ჩვენ სხვა გზა არა გვაქვს, რომ მივმართოთ ისევ ამავე მეურნეობას, ქლაქისა და სოფლის დასახმარებლად. ჩვენ უნდა გვახსოვდეს, რომ ბურჟუაზია სცილობს ააშხედროს გლეხები მუშათა წინააღმდეგ წვრილ ბურჟუაზიული ანარქისტული სტიქიაც თვით მუშათა შორის. ცხადია პოლიტიკური მძიმე პირობები აქ მოიხზოვს კომუნისტურ მმართველ პარტიისაგან, პროლეტარიატის ხელმძღვანელ რევოლიუციონურ ელემენტებისაგან უსათუოდ ისეთ ნაბიჯებს, რომ აღარ ვავიმეოროთ ის, რაც ამ წელს ჩავიდინეთ. ეჭვს გარეშეა ეს სიმძიმენი მოითხოვენ ჩვენგან მეტ შეკავშირებას, უსათუოდ დიდ დისციპლინას, უსათუოდ უფრო მეტ შესმატკვილებულ მუშაობას, უპასოდ ჩვენ ვერ გაუძკლავდებით მათ.

(ზემდევი იქნება)

სარედაქციო კოლეგია.

შინაარსი

მე VI-ე №-ში მოთავსებულ განკარგვის

- 1) დეკრეტი № 33 — აფთიაქების ნაციონალიზაციის შესახებ.
- 2) " " № 34 სატარიფო განაკვეთის შესახებ.
- 3) " " № 35 დებულება აღმასრულებელ კომიტეტების კომუნალურ განყოფილებათა.
- 4) ბრძანება № 51 წითელ არმიის უმცროს მოთავეთა მოსამზადებლად კურსების დაარსების შესახებ.
- 5) ცირკულიარები, დადგენილებანი, ბრძანებანი, და ინსტრუქცია შინაგან საქმეთა სახ. კომისარიატისა გვ. 6—10.
- 6) ინსტრუქცია და ბრძანებანი მიწათ-მოქმედების სახალხო კომისარიატისა გვ. 10—12.
- 7) ბრძანებანი, ცირკულიარები და დადგენი-

- ლება სახალხო მეურნეობის უმაღლესი საბჭოსი 12 13.
- 8) ცირკულიარები განათლების სახ. კომისარიატისა გვ. 13—15.
- 9) ბრძანებანი სასურსათო კომისარიატისა გვ. 15—17.

არაოფიციალური განყოფილება

- 10) წერილი მეორე — განხილვა — განმარტება საბჭოთა ხელისუფლების სახელმწიფოებრივი მართვა-გამგეობის სტრუქტურისა გვ. 17—18.
- 11) სამეურნეო მოღვაწეობა საბჭოთა რუსეთში წერილი რ. კ. პ. მე-10 ყრილობის მიერ განაწერის მაგიერ ნაპურ. ლური სასურსათო გადასახადის დაწესების შესახებ. გვ. 18—19.